

**Univerzita Palackého v Olomouci
Právnická fakulta**

Tatiana Heczková

**Statutární orgán společnosti s ručením omezeným se zaměřením
na přímý výkon funkce**

Diplomová práce

Olomouc 2015

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma Statutární orgán společnosti s ručením omezeným se zaměřením na přímý výkon funkce vypracovala samostatně a citovala jsem všechny použité zdroje.

V Olomouci dne 25. března 2015

.....

Tatiana Heczková

Děkuji tímto vedoucímu mé diplomové práce Mgr. Michalu Černému, Ph.D. za jeho odborné vedení, čas a cenné rady při zpracování této práce. Zároveň děkuji i Doc. JUDr. Ludmile Lochmanové, Ph.D. za vedení v počátcích psaní této práce.

Obsah

Obsah	4
Seznam použitých zkratk	6
Úvod	7
1. Stručný pohled na vývoj úpravy s.r.o. se zaměřením na jednatele	10
1.1 Počátky úpravy až do současnosti v Českých zemích	10
2. Předpoklady pro výkon funkce jednatele	12
2.1 Svěprávnost.....	12
2.2 Podmínky živnostenského zákona	14
2.2.1 Podmínky provozování živnosti vč. bezúhonnosti a překážky provozování živnosti ..	14
2.3 Informační povinnost.....	15
2.4 Dílčí teoretický závěr	15
3. Postavení jednatele jako statutárního orgánu v systému řízení s.r.o.	16
3.1 Vymezení pojmu působnosti.....	16
3.1.1 Kolektivní orgán a individuální orgán	18
3.1.2 Jednatelské oprávnění včetně jeho omezení.....	22
3.1.3 Obchodní vedení včetně pokynů týkajících se obchodního vedení.....	24
3.2 Péče řádného hospodáře.....	29
3.2.1 Potřebná loajalita	30
3.2.2 Pravidlo podnikatelského úsudku	31
3.2.3 Měřítko a prokázání péče řádného hospodáře.....	32
3.2.4 Porušení péče řádného hospodáře.....	33
3.3 Osobní výkon funkce	35
3.3.1 Osobní výkon funkce s ohledem na povinnost péče řádného hospodáře.....	36
3.4 Dílčí teoretický závěr	37
4. Práva a povinnosti jednatele napříč právní úpravou	39
4.1 Povinnosti jednatele.....	39
4.1.1 Povinnosti jednatele související s informačními povinnostmi.....	39
4.1.2 Povinnosti jednatele související s valnou hromadou.....	41
4.1.3 Ostatní povinnosti jednatelů.....	41
4.2 Práva jednatele.....	43
4.2.1 Právo na odměnu	43
4.2.2 Práva jednatele související s jeho informační povinností	44

4.2.3 Další práva jednatele	44
4.3 Dílčí teoretický závěr	44
5. Střet zájmů	46
5.1 Hrozící střet zájmů při podnikatelských příležitostech	46
5.1.1 Pozastavení výkonu funkce.....	47
5.2 Střet zájmů při uzavírání smluv nebo zajišťování či utvrzování dluhů.....	48
5.3 Právní osoba jako člen statutárního orgánu a konflikt zájmů z toho vyplývající.....	49
5.4 Dílčí teoretický závěr	49
6. Vyloučení z výkonu funkce jednatele	51
6.1 Vyloučení v režimu insolvenčního řízení	52
6.2 Vyloučení mimo režim insolvenčního řízení	53
6.3 Dílčí teoretický závěr	53
7. Ručení jednatele jako statutárního orgánu	54
7.1 Ručení při nesplnění povinností vyplývajících z výkonu funkce	54
7.2 Ručení při nesplnění zákazu při rozhodnutí o vyloučení.....	55
7.3 Ručení při úpadku obchodní korporace	56
7.4 Ručení dle zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)	56
7.4 Dílčí teoretický závěr	57
Závěr	58
Bibliografie	62
Shrnutí	66
Summary.....	67
Seznam klíčových slov.....	68
Keywords	69
Přílohy.....	70

Seznam použitých zkratk

ČR	Česká republika
FO	fyzická osoba
InsZ	zákon č. 182/2006 Sb, o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů
ObčZ	zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění zákona č. 428/2011 Sb., účinném ke dni 1.1.2013
ObchZ	zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění zákona č. 179/2013 Sb., účinném ke dni 1.7.2013
OK	obchodní korporace
OZ	zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
PO	právnícká osoba
SO	statutární orgán
SObchZ	zákon č. 513/1991 Zb., obchodný zákonník, ve znění pozdějších předpisů
S.r.o.	společnost s ručením omezeným
Ust.	ustanovení
VH	valná hromada
ZK	základní kapitál
ZOK	zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění pozdějších předpisů
ZZŘS	zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů
ŽZ2015	zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění zákona č. 127/2014 Sb., účinném ke dne 1.2.2015
ŽŽ2013	zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění zákona č. 308/2013 Sb., účinném ke dni 1.12.2013

Úvod

Téma mé diplomové práce Statutární orgán společnosti s ručením omezeným se zaměřením na přímý výkon funkce jsem si zvolila proto, že s.r.o. představuje po dlouhou dobu v ČR nečastěji využívaný typ obchodní společnosti.¹ Toto se bez debat nezmění ani v současné době a to si dovoluji tvrdit s ohledem na to, že od 1.1.2014, tedy s účinností ZOK, zákonodárce stanovil výši základního kapitálu s.r.o. na pouhou 1 Kč, kdy za účinnosti ObchZ, tedy až do konce roku 2013, výše základního kapitálu s.r.o. činila alespoň 200.000 Kč.

Svou diplomovou práci jsem zaměřila na jednatele, neboť dle mého názoru se jedná o velmi odpovědný orgán s.r.o. Ze zákona jednatelům vyplývají mnohé povinnosti a samozřejmě i práva. Ovšem já jsem se ve své diplomové práci zaměřila na přímý výkon funkce jednatele, tudíž zejména na povinnosti, které i když jsou již nyní explicitně dány zákonem, je třeba je dotvářet judikaturou a doktrínou.

V první kapitole své diplomové práce se věnuji stručnému pohledu na vývoj úpravy s.r.o. se zaměřením na jednatele. Je samozřejmé, že pro praxi je nejvýznamnější platná a účinná právní úprava. Jsem však toho názoru, že je potřeba alespoň v základu pochopit historické souvislosti, aby pohled na problematiku mohl být komplexní.

V další kapitole jsem se zaměřila na předpoklady pro výkon funkce jednatele. Pokud by podmínky vyjmenované v dané kapitole nebyly splněny, nelze se funkce jednatele ujmout a ani ji vykonávat. Z tohoto důvodu považuji zařazení této kapitoly do mé diplomové práce za důležité. Nemluvě o problematických otázkách týkajících se propojení OZ a živnostenského zákona, kterými se v dané kapitole zabývám. Cílem této kapitoly je tedy komplexně utřídit podmínky, které jednatel musí splnit, než se své funkce ujme a které u něj musí být přítomny po celou dobu výkonu funkce a dále upozornit na některé problematické aspekty.

Následující kapitola představuje stěžejní kapitolu mé diplomové práce. Jedná se o postavení jednatele jako SO v systému řízení s.r.o. Jednatel je povinen dodržet všechny povinnosti v dané kapitole nastíněné. Ovšem nejedná se o ustanovení, která by mohla být pochopena bez bližšího výkladu judikatury a doktríny. Cílem této kapitoly je jednotlivé zdroje skloubit dohromady a zároveň pomocí nich odpovědět na problematické otázky, které jsem si položila.

S mnou zvoleným tématem diplomové práce souvisí bezesporu i zaměření se na práva a povinnosti jednatele. Cílem této další kapitoly bude výčet práv a povinností, které jednatelům přináleží.

---

¹ Viz příloha této diplomové práce.

Jelikož ve své diplomové práci budu popisovat a analyzovat samotný výkon funkce jednatele a jeho problematické aspekty, považuji za nutné zařadit do mé práce i kapitoly, které s výkonem funkce úzce souvisí. V páté kapitole se budu zabírat problematikou střetu zájmů. Tato kapitola je stěžejní zejména v tom, že ačkoli úmysl zákonodárce zůstal bezesporu stejný, tedy ochrana s.r.o. před zneužitím jednatelského oprávnění, právě v oblasti střetu zájmů dochází k odlišnostem oproti úpravě ObchZ a právě ty se budu snažit postihnout.

V předposlední kapitole se zaměřím na vyloučení z výkonu funkce jednatele - tedy na možnosti vyloučení a zároveň se budu snažit postihnout zásadní rozdíl oproti úpravě ObchZ a jeho praktické dopady. V poslední kapitole se budu věnovat ručení jednatele. Tato zákonná povinnost představuje dle mého názoru velkou motivaci pro jednatele, aby vykonávali svou funkci v souladu s povinnostmi popsány v jednotlivých kapitolách mé diplomové práce. Z toho důvodu si myslím, že zařazení dané kapitoly, alespoň v stručném zpracování, může být pro praktické využití mé diplomové práce výhodou.

Pro větší čtivost a atraktivitu mé diplomové práce jsem se rozhodla začlenit do ní v určitých pasážích do poznámek srovnání se slovenskou právní úpravou. Výběr právě slovenské právní úpravy odůvodňuji velmi úzkými vztahy s ČR, kdy až do r. 1993 tyto dvě země v různých formách tvořily společný samostatný stát. Z toho důvodu považuji za zajímavé zmínit některé zajímavé aspekty v rámci slovenské právní úpravy. Jelikož má práce není postavena na komparační metodě se slovenskou právní úpravou, vybrala jsem jen ty její pasáže, které jsou podle mého názoru zajímavé ve srovnání s českou právní úpravou.

Primárními zdroji pro mou diplomovou práci jsou zejména komentářová znění právních předpisů, zejména OZ, ZOK, ObchZ, kdy největší oporou pro mou práci představuje komentář k obecné části OZ Petra Lavického a komentář k ZOK sepsaný pod vedením Ivany Štenglové.² Pro komplexnější pohled jsem pracovala též s monografiemi týkajícími se s.r.o. a konkrétně přímého výkonu funkce, kdy jsem nejvíce pracovala s publikacemi Tomáše Dvořáka.³ Aby byl pohled opravdu komplexní, pracovala jsem i s judikaturou NS ČR a abych doplnila poznatky o doktrinní pohled, pracovala jsem i s články jednotlivých odborníků, kteří se zabývali tématy souvisejícími právě s tématem mé diplomové práce.

Cílem mé práce je zejména postihnout problematické aspekty týkajících jednatelů s ohledem na přímý výkon funkce, zejména co se týče ustanovení, se kterými nelze pracovat bez znalosti judikatury a doktríny. S ohledem na velkou rekonstrukci soukromého práva v ČR, kdy od

---

² Viz LAVICKÝ, Petr a kol. (ed). *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). Komentář*. 1. vydání, Praha: C. H. Beck, 2014. 2380 s., ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol. (ed). *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. 994 s.

³ Viz DVOŘÁK, Tomáš. *Společnost s ručením omezeným*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 696 s., DVOŘÁK, Tomáš. *Společnost s ručením omezením*. 2. přepracované a rozšířené vydání, Praha: ASPI, a.s., 2005. 518 s.

1.1.2014 nabyly účinnosti OZ a ZOK, jsem se z logických důvodů nemohla a nechtěla vyhnout komparaci jednotlivých předpisů. V rámci komparace bylo mým cílem zejména postihnout klady a zápory platné a účinné právní úpravy oproti té účinné do konce r. 2013, popř. upozornit na změny.

Ve své práci, s ohledem na výše zmíněné cíle, se snažím též zkoumat, co vedlo zákonodárce k přijetí současné právní úpravy, popř. odchylce oproti úpravě platné a účinné do konce r. 2013. Zaměřím se též na bádání, zda OZ a ZOK představuje pro české právo krok dopředu nebo naopak ne. V případě, že úprava bude dle mého názoru nevyhovující, budu se snažit nalézt řešení.

Funkce jednatele představuje funkci, která je nabitá povinnostmi, a pokud ty nejsou plněny, bývají z toho vyvozovány důsledky. Z toho důvodu považuji téma mé diplomové práce za přínosné nejen pro osoby s právním vzděláním, ale též pro osoby, které uvažují, že by se stali jednatelem, popř. již funkci jednatele vykonávají.

1. Stručný pohled na vývoj úpravy s.r.o. se zaměřením na jednatele

Samotná funkce jednatele je z logiky věci nevyvratitelně spjata s existencí s.r.o. Pokud se tedy v této kapitole zaměřím na historii týkající se jednatele, musí to být i s historickým zaměřením na s.r.o. Je třeba si uvědomit, že s.r.o. nevznikla historickým vývojem, ale byla vytvořena uměle, zákonodárcem.⁴

1.1 Počátky úpravy až do současnosti v Českých zemích

Území dnešní ČR dlouhou dobu patřilo k Rakousko-Uhersku. Z toho důvodu i naše území bylo podrobena rakousko-uherskému (resp. jen rakouskému) právu. Až do r. 1906 Rakousko-Uhersko neznalo úpravu s.r.o. Toto se změnilo s přijetím zákona č. 58/1906 ř.z., který však neplatil pro uherskou část.

Zákon č. 58/1906 ř.z., o společnostech s omezeným ručením představoval dle mého názoru zdařilou právní úpravu s.r.o. Na jednom místě byla zapracována s.r.o. v klasickém soukromoprávním charakteru a zároveň byl zde zapracován i veřejnoprávní charakter skrze trestní a daňovou část. Úpravu jednatele bylo možno nalézt v § 15 - 28 tohoto zákona. Dle zákona mohla funkci jednatele vykonávat jen FO. V zákoně je možné nalézt úpravu práv a povinností jednatelů, zákaz konkurence, ručení, odvolání, péče „řádného obchodníka“, náhrada škody, zastupování.⁵

Po vzniku samostatné Československé republiky došlo díky recepčnímu zákonu č. 11/1918 Sb., o zřízení samostatného státu československého, konkrétně článku dvě, kdy „veškeré dosavadní zemské a říšské zákony a nařízení zůstávají prozatím v platnosti“⁶, k recepci zákona č. 58/1906 ř.z. Ovšem zákon byl platný pouze na území českých zemí, nikoli na slovenském území a v Podkarpatské Rusi. Do r. 1920 na území Slovenska a Podkarpatské Rusi nemohly s.r.o. vznikat. To se změnilo zákonem č. 271/1920 Sb., kterým se rozšiřuje platnost zákona ze dne 6. března 1906, č. 58 ř.z., o společnostech s ručením omezeným, na Slovensko a Podkarpatskou Rus a pozměňují ustanovení §§ 115 a 116 tohoto zákona.

Co se týče samotné úpravy jednatelů, nenaznala vážnější změny až do r. 1951, kdy byl zákon č. 58/1906 ř.z., zrušen. Samozřejmě i tento zákon byl podroben novelám, ty se však týkaly veřejnoprávní oblasti. Konkrétně novely představovaly odstranění daňového zvýhodnění

---

⁴ DVORÁK, Tomáš. *Společnost s ručením omezením*. 2. přepracované a rozšířené vydání, Praha: ASPI, a.s., 2005 s. 1.

⁵ Zákon č. 58/1906 ř.z., o společnostech s omezeným ručením ve znění účinném od 15.6.1906.

⁶ Zákon č. 11/1918 Sb. o zřízení samostatného státu československého ve znění účinném od 28.10.1918.

spojeného se s.r.o. Samotné daňové zvýhodnění bylo jedním z důvodů, proč do dvacátých let devatenáctého století byla s.r.o. velice populární.⁷

Komunismus směřoval proti soukromému podnikání. Nakonec došlo ke zrušení zákona č. 58/1906 ř.z., nabytím účinností zákona č. 141/1950 Sb., občanský zákoník. Přeživší s.r.o. byly zrušeny ex lege.⁸

Až v devadesátých letech dvacátého století se do českého právního řádu vrací právní úprava s.r.o. a to prostřednictvím novely zákona č. 109/1964 Sb., hospodářský zákoník. Konkrétně šlo o novelizační zákon č. 103/1990 Sb. Samotná úprava s.r.o. zahrnovala pouze čtyři paragrafy a zákon vůbec nepracoval s pojmem jednatel. Ovšem už zde je vymezena působnost statutárního orgánu a obecně lze říci, že jsou na základní úrovni postiženy vztahy mezi orgány.

Hospodářský zákoník byl zrušen zákonem č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, který nabyl účinnosti k 1.1.1992. Zde ustanovení týkající se s.r.o. zaujímala necelých padesát paragrafů a konkrétně týkající se jednatelů paragrafy čtyři. Podle mého názoru je ale nutné poukázat i na fakt, že právní úpravu s.r.o. bylo možno nalézt jak v obecných ustanoveních ObchZ, tak s odkazem na a.s. I přesto právní úprava s.r.o. v ObchZ nebyla považována za příliš zdařilou.⁹

V současné době právní úpravu s.r.o. a jednatelů lze nalézt v ZOK a OZ. Myslím si, takováto roztržitost není nejšťastnější. Ovšem je nutno podotknout, že díky rekonstrukci soukromého práva v ČR došlo ke sjednocení soukromého práva, kdy již není účinná samostatná právní úprava pro obchodní právo. Dřívější instituty z obligačního práva jsou součástí OZ, kdy dříve založené vztahy se však až do zániku řídí dosavadními předpisy, tedy ObchZ, ovšem i na ně se aplikují základní zásady OZ.

Považuji též za nutné poukázat na fakt, že naproti úpravě ObchZ v úpravě ZOK týkající se s.r.o. již není tak často odkazováno na úpravu a.s. V následujících kapitolách se budu v zásadních bodech snažit dát do porovnání úpravu ZOK (popř. OZ) a ObchZ.

---

⁷ DVORÁK: Společnost s ručením omezeným, s. 2 - 4.

⁸ Tamtéž, s. 5.

⁹ Tamtéž, s. 6.

2. Předpoklady pro výkon funkce jednatele

V případě, že by se ujala funkce jednatele osoba, která by nesplnila předpoklady zákona, hledělo by se na povolání do funkce, jako by se nestalo.¹⁰ Dle stejného zákonného ustanovení je možno dovodit, že tyto předpoklady osoba musí splňovat po celou dobu výkonu své funkce. Pokud by totiž nastala situace, kdy by jednatel v době své funkce, slovy zákona, zákonnou způsobilost být členem voleného orgánu ztratil, jeho funkce zanikne. S tímto souvisí i informační povinnost jednatele, kdy tuto nastalou situaci musí bez zbytečného odkladu oznámit.

Z výše zmíněného je zřejmé, že splnění těchto povinností předchází dodržení jakýchkoli jiných povinností a též to, že tyto povinnosti musí jednatel splňovat nejen předtím, než se ujme své funkce, ale též po celou dobu jejího výkonu.

2.1 Svěprávnost

Základním předpokladem pro vznik funkce jednatele je, aby osoba byla svěprávná. „FO, která je členem voleného orgánu,¹¹ musí být plně svěprávná. To platí i pro zástupce právnické osoby, která je sama členem voleného orgánu jiné právnické osoby.“¹²

Co to znamená, když je osoba svěprávná? Svěprávnost představuje „způsobilost nabývat pro sebe vlastním právním jednáním práva a zavazovat se k povinnostem.“¹³ V terminologii ObčZ šlo o způsobilost k právním úkonům.

Fyzická osoba se plně svěprávnou stane dovršením osmnáctého roku věku, tj. zletilostí. Tato situace není komplikovaná, pokud osoba dosáhne zletilosti, stane se svěprávnou. Avšak právní úprava umožňuje i před dosáhnutím zletilosti dosáhnout svěprávnosti a to dvěma způsoby. Jedná se o přiznání svěprávnosti, tzv. emancipaci a uzavření manželství.

Co se emancipace týče, dle ust. § 37 OZ musí být splněny celkem čtyři podmínky. Předně musí zde být návrh nezletilého, tento nezletilý musí dosáhnout věku alespoň šestnácti let, musí být osvědčena jeho schopnost sám se živit a obstarat si své záležitosti a s návrhem nezletilce musí souhlasit jeho zákonný zástupce. Výjimečně zákon připouští, že soud může vyhovět návrhu nezletilého (zde je možno vidět, že první podmínka musí být splněna bezvýjimečně) i pokud nejsou splněny výše zmíněné podmínky. Pokud jsou splněny výše zmíněné podmínky, soud přizná nezletilému svěprávnost i tehdy, pokud je návrh podán nikoli nezletilým, nýbrž jeho zákonným zástupcem se souhlasem nezletilého.

---

¹⁰ Ust. § 155 odst. 1 OZ.

¹¹ Legislativní zkratka pro osobu, která je do funkce volena, jmenována či jinak povolána viz ust. § 152 odst. 2 OZ.

¹² Ust. § 152 odst. 2 OZ.

¹³ Ust. § 15 odst. 2 OZ.

Druhou možností jak překlenout podmínku dosažení věku v souvislosti se získáním plné svéprávnosti je uzavření manželství. Dle ust. § 672 OZ soud může výjimečně povolit uzavření manželství za splnění jen jediné podmínky a to té, pokud nezletilý dosáhne věku šestnácti let. Dalším předpokladem je, že jsou pro to důležité důvody.

Zákon výslovně stanovuje požadavek plné svéprávnosti. Obecná právní úprava, tj. OZ, umožňuje, aby FO byla ve své svéprávnosti omezena. Na rozdíl od předchozí právní úpravy osoba nemůže být svéprávnosti zbavena. Omezení svéprávnosti představuje velice závažný institut, ke kterému by mělo být přistupováno s velkým respektem. Jde v podstatě o určité ultima ratio v případě, že osoba není schopna postarat se o vlastní záležitosti. Zákon jasně stanovuje požadavky, kdy osoba ve své svéprávnosti může být omezena.¹⁴ Zde vidím jasný úmysl zákonodárce, který nemohl připustit, aby tak důležitou funkci, jakou je funkce SO, vykonávala osoba, u níž bylo osvědčeno splnění podmínek pro omezení její svéprávnosti.

Ačkoli by výklad této problematiky byl zajímavý a problematických aspektů ke zkoumání by bezesporu bylo mnoho, nechci se ve své diplomové práci do hloubky zaobírat předpoklady pro dosažení svéprávnosti i před dovršením zletilosti a problematikou omezení svéprávnosti, neboť si nemyslím, že by tato oblast představovala mezník pro mou diplomovou práci a zároveň rozsah mi neumožňuje do hloubky se určitými problémy zaobírat. Záměrným nastíněním výše zmíněného jsem si chtěla vytvořit můstek pro navázání na problematiku týkající se živnostenského zákona.

Pro komplexní pohled na danou problematiku považuji za důležité zmínit, že jednatelem s.r.o. může být i jiná PO. V takovém případě zmocní PO fyzickou osobu, aby ji zastupovala. V případě absence takového zmocnění bude PO zastupovat člen jejího SO.¹⁵

Ovšem zákon výslovně normuje, že požadavek plné svéprávnosti platí i pro zástupce PO, která je sama členem SO.¹⁶ Považuji za důležité zmínit též skutečnost, že aby se PO mohla stát SO je potřeba, aby právně existovala, tzn. nestačí, aby byla pouze založena aniž by vznikla.¹⁷

Pro úplnost je potřeba zmínit otázku svéprávnosti PO. OZ stejně jako ObčZ „*popírá možnost právnické osoby jednat sama za sebe a stanoví svéprávnost a deliktní způsobilost jako výsledek přičítání právně relevantního jednání osob fyzických v určitém vztahu k právnické osobě této právnické osobě na základě konstrukce zastoupení.*“¹⁸

---

¹⁴ Blíže ČUHELOVÁ, Kateřina. In LAVICKÝ, Petr a kol. (ed). *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). Komentář*. 1. vydání, Praha: C. H. Beck, 2014, s. 273 - 281.

¹⁵ Srov. ust. § 154 OZ.

¹⁶ Srov. ust. § 152 odst. 2 OZ.

¹⁷ Srov. LAVICKÝ, Petr. In LAVICKÝ, Petr a kol. (ed). *Občanský zákoník I...*s. 792 - 793.

¹⁸ HURDÍK, Jan. In LAVICKÝ, Petr a kol. (ed). *Občanský zákoník I...*s. s. 139.

2.2 Podmínky živnostenského zákona

Zákon o obchodních korporacích výslovně stanovuje negativní výčet případů, kdy se osoba nemůže stát členem orgánu OK v souvislosti s nesplněním podmínek podle ŽZ2015. Jde o podmínku bezúhonnosti a podmínku neexistence překážky provozování živnosti. Jak již bylo zmíněno v úvodu, z důvodu rozsahu práce a též zaměření se zejména na přímý výkon funkce SO, nelze problematiku živnostenského zákona rozebrat dopodrobna. Proto se zaměřím pouze na ust. pro mou práci, dle mého názoru, důležitá.

2.2.1 Podmínky provozování živnosti vč. bezúhonnosti a překážky provozování živnosti

Živnostenský zákon zaznamenal novelou účinnou od 1.1.2014 velkou změnu, co se týče všeobecných podmínek provozování živnosti. Do r. 2014 byly podmínkami provozování živnosti FO a) dosažení věku 18 let, b) způsobilost k právním úkonům, c) bezúhonnost.¹⁹ V aktuálním znění jsou všeobecné podmínky provozování živnosti a) plná svéprávnost, kterou lze nahradit přivolením soudu k souhlasu zákonného zástupce nezletilého k samostatnému provozování podnikatelské činnosti a b) bezúhonnost.²⁰ Ust. § 46 ZOK však vyžaduje pouze bezúhonnost. Na druhou stranu, pokud osoba nesplní podmínku pod písm. a), bude se jednat o překážku provozování živnosti, a tudíž nebude splněn předpoklad, že nesmí u osoby nastat skutečnost, která je překážkou provozování živnosti. Jsem toho názoru, že účelem zákonodárce, zejména s ohledem na změnu ŽZ2013 vypuštěním podmínky dosažení 18 let, bylo zohlednit úpravu OZ. Tudíž pokud nezletilá osoba nabude plné svéprávnosti, např. uzavřením manželství, nenastane u ní překážka provozování živnosti podle písm. a). Tuto mou hypotézu jsem ověřila v komentářovém znění ŽZ2015, kdy jeho autoři došli ke stejnému závěru.²¹

Dle § 6 ŽZ2015 se za bezúhonnou nepovažuje osoba, která byla odsouzena pro trestný čin spáchaný úmyslně, ovšem jen pokud byl tento spáchán v souvislosti s podnikáním, anebo s předmětem podnikání, o který žádá nebo který ohlašuje, pokud se na ni nehledí, jako by nebyla odsouzena. V praxi se předně vychází z výpisu z rejstříku trestů. Ze samotného rozhodnutí se potom vychází zejména u těch trestných činů, kde posouzení může být obtížné, kdy např. podvod lze spáchat při podnikání i mimo něj.

Co se překážek provozování živnosti týče, souvisejí s insolvenčním řízením a též se zrušením živnostenského oprávnění. Pouhý výčet by představoval neúměrné rozšíření této diplomové práce, a proto odkazuji na ust. § 8 ŽZ2015 a s ním související ust.

---

¹⁹ § 6 ŽZ2013.

²⁰ Srov. ust. § 6 ŽZ2015.

²¹ KAMENÍK, Petr, HRABÁNKOVÁ, Milada, ORLOVÁ, Marie. *Živnostenský zákon. Zákon o živnostenských úřadech. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2014, s. 36.

2.3 Informační povinnost

Osoba, která zvažuje přijmout funkci SO, musí informovat zakladatele nebo OK, zda ohledně majetku jejího nebo OK, v níž působila nebo působí v posledních 3 letech jako člen orgánu, bylo vedeno insolvenční řízení nebo řízení o vyloučení člena SO OK z výkonu funkce nebo zda u ní není dána jiná překážka výkonu funkce.²² Je potřeba ale upozornit na fakt, že osoba musí splnit předpoklady živnostenského zákona, aby mohla vykonávat funkci SO (resp. člena orgánu OK). Tudíž pokud je naplněn v souvislosti s insolvenčním řízením znak některé z překážek pro provozování živnosti podle živnostenského zákona, položila jsem si otázku, zda splnění informační povinnosti by tuto překážku mohlo napravit. Dle mého názoru se nelze domnívat, že pouhé splnění informační povinnosti by toto mohlo napravit.

Obecné ust. § 153 OZ stanovuje informační povinnost ohledně úpadku. Zde je ale opět nutno poukázat na požadavky zákona v ust. § 46 odst. 1 a 2 ZOK, který vyžaduje mimo jiné, aby zde neexistovala překážka provozování živnosti. Tudíž dodržení této zákonem stanovené informační povinnosti nelze obejít ust. § 46 odst. 1 a 2 ZOK zmíněné výše, které vylučují použití obecného ust. § 153 OZ v OK.²³

2.4 Dílčí teoretický závěr

V dané kapitole jsem se snažila poukázat na, podle mého názoru, nejzásadnější problematiku týkající se předpokladů pro výkon funkce jednatele. Výše jsem rozebrala zákonné podmínky a předpoklady pro výkon funkce, nikoli již faktické (resp. znalostní atd.) podmínky, které budou rozebrány v následující kapitole v souvislosti s výkonem funkce.

Za stěžejní považuji závěr, že v současné právní úpravě OZ a též živnostenského zákona umožňuje výkon funkce SO i osobám, které nedosáhli ještě věku 18 let. Dále jsem se snažila upozornit na to, že informační povinnost dle ust. § 153 OZ je obecného charakteru a díky přísným podmínkám ust. § 46 odst. 1 a 2 ZOK se na funkci člena SO nepoužije, neboť v takovém případě by toto ust. ZOK nemělo smysl.

Touto kapitolou jsem chtěla vytvořit přímý přechod k stěžejní kapitole mé diplomové práce, kterou je postavení jednatele jako SO v systému řízení s.r.o.

---

²² Ust. § 46 odst. 2 ZOK.

²³ ŠTENGLOVÁ, Ivana, HAVEL, Bohumil. In ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol. (ed). *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 125.

3. Postavení jednatele jako statutárního orgánu v systému řízení s.r.o.

Kapitola zabývající se postavením jednatele jako SO v systému řízení s.r.o. představuje stěžejní kapitolu mé diplomové práce. Jednatel jako SO představuje „*výkonný orgán společnosti*“²⁴.

Považuji za vhodné se nejdříve věnovat působnosti jednatele, která představuje základní vymezení funkce jednatele jako SO v systému řízení s.r.o. V návaznosti na působnost se chci zabývat problematičným ustanovením ust. § 156 odst. 2 OZ, kde je normována horizontální delegace. V rámci působnosti jednatele jako SO bych chtěla postihnout problematičké aspekty jednatelského oprávnění zejména s ohledem na jeho omezení. Je samozřejmé, že pokud se v rámci podkapitoly týkající se působnosti jednatele budu zabývat jednatelským oprávněním, nemohu vynechat problematiku obchodního vedení. Zde bych ráda blíže prozkoumala záležitost udělování pokynů ohledně obchodního vedení. V první podkapitole bych mimo jiné chtěla poukázat na velmi tenkou hranici jednatelského oprávnění a obchodního vedení a problémy z toho vyplývající.

V další podkapitole se budu soustředit na stěžejní povinnost jednatele jako SO a tou je péče řádného hospodáře. Jak bude níže nastíněno, skládá se ze dvou složek a tyto složky budou zevrubně rozebrány také s ohledem na pravidlo podnikatelského úsudku. Dále se budu věnovat otázce, podle jakého měřítka je v současné době povinnost péče řádného hospodáře hodnocena a také otázkou obráceného důkazního břemene. Posledním bodem, na který se zaměřím, bude porušení povinnosti péče řádného hospodáře.

Obsah poslední podkapitoly bude zaměřen na problematiku osobního výkonu funkce a problematičké aspekty z toho vyplývající a současně se pokusím poukázat na dopad povinnosti péče řádného hospodáře na osobní výkon funkce.

Je nutno říct, že instituty které budou níže popsány, se zpravidla vztahují nejen na jednatele jako SO, nýbrž obecně na členy voleného orgánu. Jelikož je ale tato kapitola zaměřena na jednatele jako SO v systému řízení s.r.o., budu hovořit o jednatelech, popř. o SO.

3.1 Vymezení pojmu působnosti

Předně před započítím jakékoli polemiky a výkladu pojmu působnost a jeho problematičkých aspektů je třeba si uvědomit, že působnost SO obecně, tedy také jednatelů s.r.o., je natolik významným institutem, že „*společníci nemohou ujednáním ve společenské smlouvě odejmout obligatorně zřizovanému orgánu (jednateli) část působnosti svěřené mu zákonem a svěřit ji do působnosti zákonem*

---

²⁴ POKORNÁ, Jarmila. *Meritum Obchodní právo*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2010, s. 432.

*nepředvídaného orgánu společnosti zřízovaného společenskou smlouvou.*²⁵ Z toho vyplývá, že ani VH, jako nejvyšší orgán nemůže „všemocně“ zasahovat do záležitostí náležejících do působnosti jednatelů. Z tohoto důvodu je potřeba vymezit, jaké záležitosti do pojmu působnost mohou být zařazeny.

Pro pochopení složitějších otázek, jako je individuální a kolektivní SO, obchodní vedení a v neposlední řadě jednatelské oprávnění, je potřebné pochopit pojem působnosti. Je jistě mnoho způsobů, jak by tento pojem mohl být determinován do určitých kategorií. Jako v případě jiných právních institutů, základní rozdělení tkví ve vymezení pozitivní a negativní působnosti. Co tohoto rozdělení týče, úprava OZ a ZOK neznamenalá oproti úpravě ObčZ změny.

V současné době lze pozitivní vymezení vidět v ust. § 164 odst. 1 OZ, ve kterém je stanoveno, že *člen statutárního orgánu může zastupovat právnickou osobu ve všech záležitostech.*²⁶ Přesná dikce však nekopíruje úpravu ObčZ, neboť zde zákon normoval, že jednatelé mohou činit právní úkony PO ve všech věcech.²⁷ Co se týče samotného pozitivního vymezení působnosti, to že SO PO může být činný ve všech záležitostech PO, to zůstává oproti ObčZ zachováno a nezměněno.

V souvislosti s ust. § 164 odst. 1 OZ bych se alespoň okrajem ráda zmínila o povaze a významu tohoto ustanovení pro institut zastoupení, což představuje relativně diskutovanou otázku na poli odborné diskuse. Současné pojetí PO opouští tzv. organickou teorii právnických osob a nahrazuje ji tzv. fikční teorií.²⁸ Nová úprava OZ samozřejmě odpovídá současnému pojetí PO. „*Právnická osoba nově není nadána schopností jednat přímo, nýbrž je ve všech případech toliko zastupována.*“²⁹ To jednoduše řečeno znamená, že nově PO již není nadána svéprávností, má pouze právní osobnost a to od svého vzniku až do zániku. Už podle dikce ust. § 164 odst. 1 OZ je možné vyvodit, že jde o generální oprávnění k zastupování PO. V současné době, jak jsem již naznačila výše, je diskutovanou otázkou, o jaký typ zástupčího oprávnění se jedná. K tomuto je třeba říct, že převažuje názor, že *„člen statutárního orgánu právnické osoby vystupuje jako její zástupce sui generis (nejedná se ani o smluvní ani zákonné zastoupení).“*³⁰

Negativní vymezení působnosti je možné nalézt v ust. § 163 OZ. Zjednodušeně řečeno SO nepřísluší ta působnost, která podle zakladatelského právního jednání, zákona nebo rozhodnutí jiného orgánu veřejné moci, byla svěřena jinému orgánu PO. Zpravidla kompetenční spory vznikají mezi VH a jednateli. Oprávněním VH, kterým může zasáhnout do působnosti SO,

---

²⁵ Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 24. 11. 2009, sp. zn. 29 Cdo 4563/2008.

²⁶ § 164 odst. 1 OZ.

²⁷ § 20 odst. 1 ObčZ.

²⁸ DĚDIČ, Jan. Obecná úprava právnických osob v novém občanském zákoníku. *Obchodní právo*, 2012, roč. 20, č. 1, s. 2.

²⁹ RUBAN, Radek. O povaze právnických osob. In KOTÁSEK, Josef (ed). *Dny práva 2012 – Days of Law 2012*. Brno: Masarykova univerzita, 2013, 1. vydání, s. 1914 [online]. [cit. 18.10.2014] Dostupné na <http://www.law.muni.cz/sborniky/dny_prava_2012/files/sbornik.pdf>.

³⁰ Srov. LASÁK, Jan. In LAVICKÝ Petr (ed). *Občanský zákoník I...* s. 841.

je to, že si může vyhradit rozhodování případů, které podle ZOK náleží do působnosti jiného orgánu společnosti, tedy včetně záležitostí náležejících do působnosti SO.³¹ Dále je možné rozhodování některých případů náležejících běžně rozhodování SO přiradit rozhodování jinému orgánu ve společenské smlouvě. Je ale důležité si uvědomit, že „ani valná hromada nemůže atrahovat, ani společníci na ni ve společenské smlouvě nemohou přesunout příliš mnoho pravomocí, neboť by se tím vytrácel základní smysl právní úpravy jednatelů jakožto statutárního orgánu společnosti; to musí být vždy a každým respektováno.“³²

Samotná působnost bývá dělena na jednatelské oprávnění a obchodní vedení. Toto rozdělení ukazuje, v jakém směru ke společnosti zpravidla jednatel jedná. V případě, že jde o záležitost dovnitř společnosti, jedná se zpravidla o záležitost obchodní vedení. V případě jednatelského oprávnění jde zpravidla o činnost, kterou jednatel vyvíjí navenek.

Toto rozdělení je relativně důležité zejména pro s.r.o., ve které je jednatelů více. Dle dikce ZOK v případě, že „*má společnost více jednatelů, kteří tvoří kolektivní orgán, vyžaduje se k rozhodnutí o obchodním vedení souhlas většiny z nich, ledaže společenská smlouva určí jinak.*“³³ Z druhé strany, co se jednatelského oprávnění týče, ZOK stanoví, že „*určí-li tak společenská smlouva, tvoří více jednatelů kolektivní orgán*“³⁴

Jak ve své publikaci podotkl Tomáš Dvořák, může nastat problém v případě, že s.r.o. má více jednatelů a v daném případě je problematické určit, zda záležitost, o které mají jednatelé rozhodovat, spadá obchodního vedení nebo jednatelského oprávnění. V případě obchodního vedení, kdy jednatelé tvoří kolektivní orgán (až pokud určí společenská smlouva, tak tvoří kolektivní orgán, tzn. pokud předpokládám, že společenská smlouva o tomto mlčí), jednatelé musejí jednat kolektivně, není-li ve společenské smlouvě stanoveno jinak (opět za předpokladu, že společenská smlouva mlčí). Na druhou stranu v případě jednatelského oprávnění naopak je oprávněn každý z jednatelů jednat sám, ledaže by společenská smlouva stanovila, že se jedná o kolektivní orgán (opět předpokládám, že společenská smlouva o tomto mlčí).³⁵ Zde vidím zásadní důležitost pro pochopení, jaké rozhodování záležitostí SO s.r.o. spadají do obchodního vedení a jaké naopak do vnější působnosti.

3.1.1 Kolektivní orgán a individuální orgán

„Pokud má nicméně společnost dva a více jednatelů, přichází v úvahu dvě možná řešení. Buď může být každý z jednatelů statutárním orgánem sám a společnost pak bude mít statutárních orgánů více, anebo jednatele

---

³¹ Ust. § 190 odst. 3 ZOK.

³² DVOŘÁK: Společnost s ručením omezeným, s. 269.

³³ Ust. § 195 odst. 1 ZOK.

³⁴ Ust. § 194 ZOK.

³⁵ DVOŘÁK: Společnost s ručením omezeným, s. 272.

*můžeme považovat – obdobně jako například představenstvo akciové společnosti – za (jeden) kolektivní statutární orgán.*³⁶

Jelikož jsem v předchozím odstavci zmínila pojmy jako kolektivní a individuální orgán, považuji za vhodné rozebrat tyto pojmy ve světle dnešní úpravy.

V případě kolektivního orgánu jde o to, že členové musí činit rozhodnutí v určitém „kolegiu“. V ust. § 156 odst. 1 OZ je stanoveno, že „*je-li orgán kolektivní, rozhoduje o záležitostech právnické osoby ve sboru. Je schopen usnášet se za přítomnosti nebo jiné účasti většiny členů a rozhoduje většinou hlasů zúčastněných členů.*“³⁷ Co to znamená, že je orgán kolektivní? Zákon toto normuje tak, že právě orgán o více členech je nazýván jako kolektivní.³⁸ Ustanovení odstavce prvního stanovuje usnášeníschopnost orgánu. Toto ustanovení je dle komentářového znění dispozitivní, ale pouze ve smyslu zpřísnění podmínek a to v souladu s ust. § 158 OZ.³⁹

Z těchto všeobecně dopadajících formulací by nebylo možno dojít ke zjištění, jak je to se SO v rámci s.r.o. Pro toto vymezení je potřeba, z logiky věci, hledat odpověď v ZOK. Zde je výslovně řečeno, že „*statutárním orgánem společnosti s ručením omezeným je každý jednatel, ledaže společenská smlouva určí, že více jednatelů tvoří kolektivní orgán.*“⁴⁰

Z výše popsaného lze tedy analogicky dovodit, že pokud má s.r.o. jediného jednatele, situace nebude problematická, protože v souladu s ust. § 152 odst. 1 OZ se bude jednat o individuální orgán. V případě že s.r.o. bude mít více jednatelů, tak v souladu s ust. § 44 odst. 5 ZOK bude SO s.r.o. každý jednatel. Až pokud společenská smlouva stanoví, že více jednatelů tvoří kolektivní orgán, bude těchto více jednatelů tvořit jediný kolektivní SO.

Ustanovení § 44 odst. 5 ZOK v rámci systematického výkladu je nutné zařadit do ustanovení obecných, neboť toto ust. jako celek představuje rozdělení orgánů OK, nejen s.r.o. Ustanovení § 194 ZOK hovoří v podobném duchu, avšak systematicky je zařazeno pod s.r.o. a konkrétně k jednatelům. Z mého pohledu však kopíruje smysl předchozích ustanovení a opakuje se, že SO s.r.o. je jeden nebo více jednatelů, a že až pokud společenská smlouva stanoví, tak tvoří více jednatelů kolektivní orgán.⁴¹ Někdy se také hovoří o jednatelstvu.⁴²

Na mysl může vyvstat otázka, zda je možné, aby v s.r.o. s více jednatelem, někteří tvořili kolektivní orgán a jiní naopak mohli jednat samostatně. Z logiky věci i v rámci teleologického

---

³⁶ JOSKOVÁ, Lucie. *Jednatelé jako kolektivní orgán* [online]. epravo.cz, 14. 11. 2013 [cit. 18. 10. 2014] Dostupné na <<http://www.epravo.cz/top/efocus/mesicnik-rekodifikace-praxe-jednatele-jako-kolektivni-organ-92890.html>>.

³⁷ Ust. § 156 odst. 1 OZ.

³⁸ Ust. § 152 odst. 1 OZ.

³⁹ Srov. LASÁK, Jan. In LAVICKÝ, Petr (ed). *Občanský zákoník I...*s. 806.

⁴⁰ § 44 odst. 5 ZOK.

⁴¹ Ust. § 194 zákona ZOK.

⁴² Srov. DOSTÁL, Jiří, FIALA, Petr. *Jednatelé jako kolektivní orgán* [online]. epravo.cz, 29. 8. 2014 [cit. 18. 10. 2014] Dostupné na <<http://www.epravo.cz/top/clanky/jednatele-jako-kolektivni-organ-95020.html>>

výkladu této problematiky pravděpodobně nelze tomuto uspořádání přisvědčit.⁴³ Podle mého názoru by takováto úprava působila zmatek a nejistotu úpravy působnosti jednatelů v rámci s.r.o. a zejména vůči třetím osobám.

To, jak rozhoduje SO jako individuální orgán, pravděpodobně není třeba rozebírat, rozhoduje samostatně. To, jak rozhoduje kolektivní orgán v případě jednatelů, upravuje ustanovení OZ s obecným dopadem a konkrétně potom ust. § 194 odst. 2 ZOK s odkazem na úpravu představenstva v ust. § 440 ZOK a násl. Argumentum a simili jednatelé jako kolektivní orgán budou rozhodovat většinou hlasů přítomných členů, avšak společenská smlouva může stanovit vyšší počet.

Společenská smlouva může určit, že pro určité záležitosti, které považuje za mimořádně významné, je potřeba kvalifikovaná většina přítomných členů, popřípadě souhlasu všech členů. Samozřejmě, pokud by se k takové úpravě přistoupilo, bylo by nepochybně potřeba, aby tyto záležitosti byly přesně ve společenské smlouvě definovány.⁴⁴ Každý z jednatelů v rámci rozhodování kolektivního orgánu by přitom měl jeden hlas. Toto nemůže představovat dispozitivní úpravu a nelze společenskou smlouvou přiřknout konkrétnímu jednatele větší počet hlasů. Podle mého názoru je takováto úprava správná, neboť by mohlo dojít k neoprávněnému zvýhodnění rozhodování některých z jednatelů, aniž by pro to byl spravedlivý důvod.

Je zřejmé, že v rámci rozhodování kolektivního orgánu může dojít k rovnosti hlasů. Jak takovýto problém řešit? Odborná nauka v tomto není sjednocena. V komentářovém znění k ZOK je příklon k názoru, že sice existuje úprava, že stanovy mohou určit, že při rovnosti hlasů rozhoduje hlas předsedajícího, avšak odkazuje na obecné ustanovení ust. § 158 odst. 3 OZ a vyvozuje, že úprava ZOK je vůči tomuto ustanovení speciální, a tudíž na představenstvo užít nelze.⁴⁵ Logicky z toho vyplývá, že hlas předsedajícího nebude mít rozhodující charakter.

Na druhou stranu objevuje se i názor, že ustanovení § 44 odst. 3 znějící tak, že „*kolektivní orgán zvolí předsedu, jehož hlas je v případě rovnosti hlasů rozhodující, ledaže společenská smlouva pro tento případ určí jinak; to neplatí pro osobní společnosti,*“⁴⁶ je použitelné právě pro případ rovnosti hlasů v rámci rozhodování jednatelů.⁴⁷

Osobně se přikláním k názoru docentky Ivany Štenglové prezentované v komentářové literatuře. Svůj názor opírám o myšlenku, že pokud každý z jednatelů má jeden hlas a jejich hlasy jsou si rovny, nelze některý z nich povýšit na úkor jiného a to ani v případě rovnosti. V rámci

---

⁴³ Shodně tamtéž.

⁴⁴ ŠTENGLOVÁ, Ivana. In ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol. (ed). *Zákon o obchodních korporacích...* s. 700.

⁴⁵ Tamtéž.

⁴⁶ Ust. § 44 odst. 3 ZOK.

⁴⁷ Srov. DOSTÁL Jiří, FIALA, Petr. *Jednatelé jako kolektivní orgán* [online]. epravo.cz, 29. 8. 2014 [cit. 18. 10. 2014] Dostupné na < <http://www.epravo.cz/top/clanky/jednatele-jako-kolektivni-organ-95020.html> >.

kolektivního orgánu jednatelé dle mého názoru musí dojít k natolik jasné shodě, aby o ní nebylo pochyb. Toto by s připuštěním rozhodujícího hlasu předsedajícího nebylo možné a odporovalo by to povinnosti jednat s péčí řádného hospodáře.

Je třeba říct, že nová úprava též normuje rozdělení působnosti podle určitých oborů v rámci kolektivního orgánu. V takovém případě, pokud dojde k rozdělení působnosti jednotlivých členů orgánu podle určitých oborů, ustanovení ust. § 156 odst. 1 OZ týkající se usnášenischopnosti se nepoužije.⁴⁸ Jedná se o tzv. horizontální delegaci. Z toho vyplývá, že ne o všech otázkách musí nutně rozhodovat všichni členové kolektivního orgánu.

Jak je možné si všimnout, zákon nepředpokládá, že by horizontální delegace musela být upravena na úrovni zakladatelského právního jednání, byť to samozřejmě není vyloučeno. Primárně však bude o tomto rozhodnuto přímo orgánem, kterého se horizontální delegace týká. Toto je způsobeno zejména tím, že rozdělení působnosti nezabavuje další členy povinnosti dohlížet, jak jsou záležitosti PO spravovány.⁴⁹

Právě zákonná úprava, že rozdělení působnosti nezabavuje další členy povinnosti dohlížet, jak jsou záležitosti PO spravovány, dle mého názoru představuje jistý nonsense v rámci právní úpravy. Podle mého názoru je třeba vycházet ze smyslu toho, proč chtějí jednatelé určité záležitosti působnosti delegovat na jednotlivé členy (zpravidla se bude jednat o záležitosti obchodního vedení). Podle mého názoru horizontální delegaci chtějí právě z toho důvodu, že sami nejsou v určité působnosti natolik znalí, aby mohli s péčí řádného hospodáře o té které záležitosti rozhodovat. Protože chtějí dostát své povinnosti péče řádného hospodáře, delegují rozhodování určité záležitosti pouze na některého z jednatelů. Ovšem zákon jim ukládá povinnost dohlížet na to, jak jsou záležitosti v této působnosti spravovány. Myslím si, že se zde dostáváme do určitého kruhu, neboť sice delegují určitou záležitost, ale stále jim zůstává povinnost dohlížet na ni a nést samozřejmě v souvislosti s tím i svůj díl odpovědnosti.

Musím však přiznat, že určité zmírnění lze vidět v odpovědnosti za náhradu škody. Primárně totiž za škodu způsobenou rozhodnutím i v delegované záležitosti budou nést odpovědnost všichni členové orgánu. Zmírnění můžeme nalézt v ust. § 2915 OZ, ze kterého vyplývá, že je-li k náhradě zavázáno několik škůdců, nahradí škodu společně a nerozdílně, nicméně jsou-li pro to důvody zvláštního zřetele hodné, může soud rozhodnout, že škůdce nahradí škodu podle své účasti na škodlivém následku. Jde však o zmírnění dost nejisté, záleží totiž na úvaze a posouzení soudu, zda horizontální delegaci bude považovat za důvod zvláštního zřetele hodný.

---

⁴⁸ Ust. § 156 odst. 2 OZ.

⁴⁹ Srov. LASÁK, Jan. In LAVICKÝ Petr (ed). *Občanský zákoník I...* s. 809.

Jelikož je otázka horizontální delegace upravena v rámci kolektivního orgánu, položila jsem si otázku, zda je toto ustanovení použitelné i na individuální orgán. Dle odborného názoru se předpokládá, že i když nová úprava postrádá jakékoli ust.o tomto, v rámci teleologického výkladu horizontální delegace mezi jednatelem s.r.o. jednajících jako individuální orgán bude připuštěna.⁵⁰

3.1.2 Jednatelské oprávnění včetně jeho omezení

Jak již bylo zmíněno výše, jednatelské oprávnění představuje jednání navenek, to znamená vůči třetím osobám. Už bylo zmíněno, že „člen statutárního orgánu může zastupovat právnickou osobu ve všech záležitostech“.⁵¹ Co se jednatelského oprávnění týče, tak zákon předpokládá, že každý z jednatelem je oprávněn jednat sám. To znamená, že členové SO zastupují společnost každý samostatně a každý z nich může tedy činit v rámci vnější působnosti svá rozhodnutí, samozřejmě společenská smlouva může toto změnit.

„Omezení jednatelského oprávnění orgánu obchodní korporace společenskou smlouvou nebo jiným ujednáním nebo rozhodnutím orgánu obchodní korporace nejsou vůči třetím osobám účinná, i když byla zveřejněna.“⁵²

Toto ust. normuje omezení jednatelského oprávnění a účinnost takového omezení vůči třetím osobám. Ačkoli úprava není přímo vztáhnuta na SO s.r.o. ani na SO obecně, bezesporu je pro jednatelské oprávnění jednatelem použitelná.⁵³ Tuto omezující úpravu znalo naše obchodní právo již velice dlouhou dobu, neboť obecně se dá říct, že ochrana dobré víry je často stavěna do popředí a právě toto ustanovení má chránit dobrou víru třetích osob.

Pokazují na fakt, že výše zmíněné ust. nevylučuje omezení jednatelského oprávnění. Je třeba si uvědomit, že nic nebrání tomu, aby jednatelské oprávnění jednatelem bylo omezené. Bude to však s účinky dovnitř.

To znamená, že pokud bude např. ve společenské smlouvě stanoveno omezení jednatelského oprávnění a jednatel nebude jednat v souladu s takovým omezením, nebude to mít následky vně, tudíž vůči třetím osobám, ale pouze dovnitř, kdy např. jednatel bude povinen k náhradě škody.⁵⁴

---

⁵⁰ Tamtéž, s. 808.

⁵¹ Ust. § 164 OZ.

⁵² Ust. § 47 ZOK.

⁵³ Pozn. Viz § 133 odst. 2 SOBchZ - možnost omezení jednatelského oprávnění je začleněna přímo v právní úpravě jednatelem, avšak shodně s českou právní úpravou jednatelské oprávnění být omezeno může, avšak vůči třetím osobám je neúčinné

⁵⁴ Srov. ŠTENGLOVÁ, Ivana, HAVEL, Bohumil. In ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol. (ed). *Zákon o obchodních korporacích...*, s. 127.

Zajímavou, bohužel s nejednoznačnou odpovědí, otázkou v rámci tohoto bloku je, zda může být ve společenské smlouvě ustanoveno, že o některých otázkách jednateleškého oprávnění mohou jednatele jednat samostatně, na druhou stranu o některých otázkách mohou jednat pouze společně, přičemž tyto otázky by samozřejmě byly přesně vymezeny. Je totiž třeba si uvědomit, že společenská smlouva může stanovit, že někteří z jednatelešů mohou jednat pouze společně, jiní zase každý sám. Samozřejmě, aby takováto úprava vyvolávala účinky nejen dovnitř, je potřeba, aby byl proveden zápis. Takže otázkou zůstává, zda lze připustit i takovéto věcné roztržštění.

Jak ve své publikaci poznamenává Tomáš Dvořák, existují dva názorové proudy na tuto problematiku. Na jedné straně stojí názorový proud zastoupen hlasem Miroslavy Bartoškové a Ivany Štenglové, které jsou zastávkyně přípustnosti tohoto uspořádání. Na druhou stranu Tomáš Dvořák upozorňuje na judikaturu prvorepublikového Nejvyššího soudu, který dovozoval, že takováto úprava by ohrožovala právní bezpečnost třetích stran, přičemž upozorňuje, že prvorepubliková judikatura bývá rejstříkovými soudy respektována.⁵⁵ Je však třeba podotknout, že v dnešní moderní době je díky internetu rejstřík přístupný téměř odkudkoli.

V této otázce lze vidět jak se právní teorie a judikatura rozchází, je možno říct, že naprosto diametrálně. Jaké východisko je ale správné? Odpověď snad lze nalézt v ust. § 47 ZOK, který normuje, že omezení jednateleškého oprávnění orgánu společnosti nejsou vůči třetím osobám účinná, i když byla zveřejněna.⁵⁶ Právě v tomto ustanovení lze vidět úmysl zákonodárce na ochraně dobré víry třetích osob. Právě v případě, kdy by ve společenské smlouvě bylo stanoveno, že o určitých záležitostech smí jednat ti určití dva jednatele společně a na druhou stranu o jiných záležitostech každý sám, tak i v případě velice ostrého rozdělení by bezesporu dřív nebo později došlo ke krajním situacím, které by umožňovaly podvodná jednání. *„Bývá totiž zejména rejstříkovými soudy namítáno, že takovýto přístup je omezením jednateleškých oprávnění podle § 133 odst. 2 obch.z., které je vůči třetím osobám neúčinné, a proto je nelze do rejstříku zapsat.“*⁵⁷ Svým vedoucím diplomové práce, Michalem Černým, jsem však byla upozorněna na situace z jeho praxe, kdy rejstříkový soud umožnil takový zápis. V daném případě s.r.o. měla čtyři jednatele, tři z nich mohli jednat každý sám, čtvrtý z nich, specificky uvedený, mohl sám jednat jen v explicitně uvedených právních jednáních, v ostatních mohl jednat jen společným jednáním.

Já osobně se v rámci této problematiky naprosto opírám o to, co bylo napsáno výše. To znamená, že omezení jednateleškého oprávnění není vyloučeno, ale má účinky pouze dovnitř. Pokud by někdo tvrdil, že omezení jednateleškého oprávnění je možné a vyvolává účinky vůči třetím osobám, nesouhlasila bych. Stejně bych však nesouhlasila ani s tvrzením, že omezení

---

⁵⁵ DVOŘÁK: Společnost s ručením omezeným, s. 273.

⁵⁶ Ust. §47 zákona ZOK.

⁵⁷ DVOŘÁK: Společnost s ručením omezeným, s. 273.

jednatelského oprávnění není možné. Dle mého názoru je správné tvrzení, že omezení jednatelského oprávnění je možné, avšak pouze s účinky dovnitř společnosti a nemá vliv na platnost jednání učiněného s třetí osobou.

Jen pro úplnost, je třeba doplnit, že z logiky věci i soudní judikatury vyplývá, že pokud společenská smlouva stanoví, že jménem společnosti jedná více jednatelů společně⁵⁸ nebo že zápis v obchodním rejstříku typu „za společnost jednají a podespisují jednatelé“⁵⁹, nejde ani v jednom případě o omezení jednatelského oprávnění. Pokud to bylo zveřejněno, je to pro třetí osoby závazné.⁶⁰

3.1.3 Obchodní vedení včetně pokynů týkajících se obchodního vedení

Obchodní vedení představuje důležitý, ne-li nejdůležitější institut, co se působnosti SO týče. V současné době existuje obrovské množství definic, které se snaží vystihnout gró pojmu obchodního vedení. Tak například Karel Eliáš a v návaznosti na něj Tomáš Dvořák hovoří o obchodním vedení jako o „*průběžné správě společnosti a jejího podniku*“⁶¹ a říká, že „*zahrnuje především rozhodování o provozních záležitostech vůbec, tj. po stránce organizační, technické, výrobní, ekonomické, obchodní, personalistické apod.*“⁶² Ivana Štenglová definuje obchodní vedení jako „*řízení společnosti, tj. zejména organizování a řízení její podnikatelské činnosti, včetně rozhodování o dlouhodobých strategických cílech.*“⁶³ František Faldyna spolu s profesorkou Pokornou v Meritu hovoří v tom smyslu, že „*jednatelům je svěřeno obchodní vedení společnosti, rozhodují tedy o běžných záležitostech provozu podniku společnosti.*“⁶⁴

Co se týče zákonného vymezení pojmu obchodní vedení, ačkoli se jedná o relativně užívaný pojem, v rámci úpravy ObchZ ani ZOK pojem obchodní vedení nebyl a ani není nijak definován. V současné době se úprava omezuje pouze na konstatování, že jednateli přísluší obchodní vedení společnosti.⁶⁵

Institut obchodního vedení je zpravidla postaven do kontrastu s institutem výše zmíněným, tj. jednatelským oprávněním. Na rozdíl od toho, obchodní vedení směřuje dovnitř společnosti, jak vyplývá z výše zmíněných definic.

---

⁵⁸ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 20. 8. 2002, sp. zn. 29 Odo 198/2002 a taktéž Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 28.3.2012, sp. zn. 29 Cdo 301/2010.

⁵⁹ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 13. 12. 2007, sp. zn. 21 Cdo 265/2007.

⁶⁰ Srov. VRAJÍK, Michal. Judikatura Nejvyššího soudu z pohledu nového občanského zákoníku a zákona o obchodních korporacích. Praha: Nakladatelství Anag, 2014, s. 69.

⁶¹ srov. ELIÁŠ, Karel. Společnost s ručením omezeným. 1. vydání. Praha: PROSPEKTRUM, spol. s r.o., 1997, s. 163 a též DVOŘÁK: Společnost s ručením omezeným, s.s. 271

⁶² Srov. tamtéž

⁶³ ŠTENGLOVÁ, Ivana. In ŠTENGLOVÁ, Ivana, BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava. *Společnost s ručením omezeným*. 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 2006, s.227.

⁶⁴ POKORNÁ: *Meritum Obchodní právo*, s. 432.

⁶⁵ Ust. § 195 odst. 1 ZOK.

Ačkoli by se mohlo na první pohled zdát, že tyto pojmy leží v naprostém kontrastu a nemohou spolu souviset, není tomu tak. Je třeba si uvědomit, že v určitých případech na rozhodnutí učiněná v rámci obchodního vedení navazuje jednání společnosti směrem ven. Z logiky věci jde o případy, kdy je k výkonu obchodního vedení nutné právní jednání ve vztahu k třetím osobám.⁶⁶

Co se rozhodování ohledně záležitostí náležejících do obchodního vedení týče, je tato problematika zapracovaná do ust. § 195 ZOK. Zde je potřeba vidět několik situací, které v rámci rozhodování o obchodním vedení mohou nastat.

V případě, že společnost má jen jednoho jednatele, situace jako v předchozích případech není komplikovaná a on sám rozhoduje o záležitostech náležejících do obchodního vedení.

V případě, že společnost má více jednatelů, bude záležet na tom, zda tito tvoří kolektivní orgán. Jak jsem rozebrala výše, zákon primárně předpokládá, že SO je každý jednatel, pouze pokud tak určí společenská smlouva, bude více jednatelů tvořit kolektivní orgán. V tomto případě, tedy že společenská smlouva určí, že více jednatelů tvoří kolektivní orgán, zákon odkazuje na úpravu představenstva v ZOK. Představenstvo rozhoduje většinou hlasů přítomných členů, přičemž toto ustanovení je dispozitivní, ale pouze ve smyslu zpřísnění. Toto je velice důležité, protože zákon normuje, že stanovy mohou určit počet vyšší.⁶⁷ Pokud tedy více jednatelů bude tvořit kolektivní orgán, bude o záležitostech obchodního vedení rozhodovat jako představenstvo v a.s.

V případě, že více jednatelů nebude tvořit kolektivní orgán (společenská smlouva bude mlčet nebo tento zákonný předpoklad pouze potvrdí), tak „se k rozhodnutí o obchodním vedení společnosti vyžaduje souhlas většiny z nich, ledaže společenská smlouva určí jinak.“⁶⁸ Z dikce „ledaže společenská smlouva určí jinak“ dovozují, že jde o dispozitivní ustanovení, oproti výše zmíněnému, naprosto bez omezení.⁶⁹ Společenská smlouva tak může stanovit, že k rozhodnutí o obchodním vedení, v případě, že více jednatelů netvoří kolektivní orgán, nebude potřeba souhlas většiny jednatelů, ale například pouze dvou z pěti jednatelů. Na rozdíl od situace, kdy více jednatelů tvoří kolektivní orgán, není ustanovení zákona dispozitivní absolutně, nýbrž pouze ve smyslu zpřísnění.

Na mysl může vyvstat otázka, proč právě takováto úprava a odlišení. Proč v případě, že **více jednatelů tvoří kolektivní orgán, vyžaduje se pro rozhodnutí o obchodním vedení**

---

⁶⁶ ŠTENGLOVÁ, Ivana. In ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol. (ed). *Zákon o obchodních korporacích...*, s.384.

⁶⁷ Ust. § 440 odst. 1 ZOK.

⁶⁸ Ust. § 195 odst. 1 ZOK.

⁶⁹ Pozn. V rámci slovenské úpravy odlišně „posobnosť obchodného vedenia patrí koegentne všetkým konateľom, pričom na prijatie rozhodnutia a obchodnom vedení sa s účinnosťou od 1. januára 2002 vyžaduje najmenej súhlas väčšiny konateľov, ak spoločenská zmluva nevyžaduje ešte vyšší počet hlasov.“ Viz MAJERIKOVÁ, Mária in OVEČKOVÁ, Olga a kol. *Obchodný zákonník. Komentár*. Bratislava: IURA EDITION, spol. s r.o., 2008, s. 548 - 549

minimálně většinové rozhodnutí, naopak v druhém případě, tj. že více jednatelů tvoří kolektivní orgán, zákon sice předpokládá většinové rozhodnutí, leč společenská smlouva to může změnit bez omezení. Podle mého názoru zákonodárce mohl mít v úmyslu zohlednit fakt, že v případě že společenská smlouva stanoví, že více jednatelů bude tvořit kolektivní orgán, budou na ně kladeny vyšší nároky, co se společného rozhodování týče. Naopak pokud více jednatelů nebude tvořit kolektivní orgán, jejich rozhodnutí by mělo být více samostatné. Zákon sice v případě rozhodování o záležitostech obchodního vedení stanoví, že je zde potřeba většina, avšak společenská smlouva to může změnit bez omezení, což se v případě, že více jednatelů tvoří kolektivní orgán, stát nemůže.

Co se týče udělování pokynů ohledně obchodního vedení, tak nikdo není oprávněn udělovat jednatelem v této oblasti pokyny.⁷⁰ Jediná situace, kdy jednatelem může být udělen pokyn v oblasti obchodního vedení, může nastat jen tehdy, kdy on sám o to požádá.

V rámci úpravy obchodního vedení v ZOK nalezneme ustanovení, podle kterého „*člen statutárního orgánu kapitálové společnosti může požádat nejvyšší orgán obchodní korporace o udělení pokynu týkajícího se obchodního vedení; tím není dotčena jeho povinnost jednat s péčí řádného hospodáře.*“⁷¹

Problematickým aspektem této úpravy je mimo jiné pojem **člen statutárního orgánu**. Jak vyplývá z komentářového znění, existují zde dva názorové proudy v rámci odborné veřejnosti, které zastávají ve vztahu k tomuto odlišné stanovisko. Problém nastává v případě, že ve společnosti je jednatelů více a jedná se o kolektivní orgán. Může o udělení pokynu požádat jednatel jako člen kolektivního orgánu? Nebo bych měla raději napsat, může o udělení pokynu požádat SO jako kolektivní orgán. Právě zde dochází k určité názorové třenici, kdy jedni autoři se přiklánějí k názoru, že pokud je zde kolektivní orgán, mělo by předložení žádosti o udělení příkazu být kolektivním rozhodnutím. Druhý názorový proud však vychází z gramatického výkladu zákona, který jasně stanovuje, že člen SO může požádat o udělení pokynu, bez ohledu na to, že by kolektivní orgán dospěl k takovému rozhodnutí.⁷²

Podle mého názoru, pokud bych upřednostnila gramatický výklad, přičilo by se to smyslu tohoto ustanovení. Myslím si, že úmyslem zákonodárce bylo, pokud se SO obrátí na VH, aby mu udělila pokyn, má jít opravdu o pokyn ve svém vlastním slova smyslu, nikoli o něco, co např. jeden jednatel nemůže v rámci kolektivu změnit. Abych vysvětlila co tím myslím, uvedu příklad. V případě, že připustím, že jakýkoli jednatel kolektivního orgánu může žádat VH o pokyn, mohlo by velice jednoduše nastat, že VH pokyn udělí, ale jelikož kolektivní orgán musí rozhodovat

---

⁷⁰ Ust. § 195 odst. 2 ZOK.

⁷¹ Ust. § 51 odst. 2 ZOK.

⁷² Srov. ŠTENGLOVÁ, Ivana, HAVEL, Bohumil. In ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol. (ed). *Zákon o obchodních korporacích...*, s. 136 - 137.

v kolegiu, bude v souladu s pokynem hlasovat jen ten jeden společník, který si pokyn vyžádal. Dle mého názoru je takováto žádost o pokyn naprosto bezpředmětná a v případě kolektivního orgánu by měla žádost o udělení pokynu představovat kolektivní rozhodnutí. Samozřejmě lze připustit i situaci, že pokud by jednatel kolektivního orgánu požádal o pokyn, musel by se jím řídit celý kolektivní orgán. Jsem však toho názoru, že pokud si pokyn vyžádal jeden člen kolektivního orgánu, není důvod jej respektovat.

Za další problematiku aspektu ust. § 51 odst. 2 ZOK považuji to, že zde není stanoveno, do jaké míry je jednatel vázán pokynem VH. Odborná veřejnost zastává názor, že to záleží na tom, jak přesně byl dotaz položen a jak konkrétní udělený pokyn byl. Pro ilustraci v případě, že bude VH předložena žádost o udělení pokynu ohledně uzavření té oné smlouvy a VH udělí pokyn tuto konkrétní smlouvu neuzavřít, je jednatel tímto pokynem vázán. Tím se zbavuje odpovědnosti za případnou škodu z neuzavření této smlouvy, neboť *„přenesl-li na valnou hromadu v souladu se zákonem konkrétní rozhodnutí v oblasti obchodního vedení, odňal sám sobě právo takové rozhodnutí přijmout.“*⁷³ Pokud však VH pouze určí, že se má uzavřít smlouva jiná, považuje se toto za doporučení, které není pokynem. Ivana Štenglová a Bohumil Havel zastávají ten názor, že pokud VH pouze určí, že se má uzavřít smlouva jiná, aniž by vyloučila uzavření smlouvy předložené (smlouvy, jejíž uzavření se pokyn týkal), přistupuje se k tomu tak, jako by práva udělit pokyn jednateli nevyužila.⁷⁴

Tento argument snad podporuje i moje přesvědčení o tom, že v případě že více jednatelů tvoří kolektivní orgán, by nemělo být dovoleno, aby jeho jednotlivý člen žádal o udělení pokynu a tudíž by taková žádost měla být výsledkem shody orgánu. Jinak by, podle mého názoru, nemělo toto ustanovení smysl v udělení pokynu, nýbrž jen v udělení doporučení.

V praxi by mohla nastat situace, kdy SO požádá o udělení pokynu, který by odporoval zákonu. Jelikož on sám má povinnost jednat s péčí řádného hospodáře, mohl by se udělením pokynu chtít vyhnout zodpovědnosti za nezákonné rozhodnutí. Co se tohoto problému týče, východisko je možné vyčíst z věty za středníkem ust. § 51 odst. 2 ZOK, tj. že není dotčena povinnost SO jednat s péčí řádného hospodáře, ačkoli si vyžádal pokyn týkající se obchodního vedení. Ačkoli v zákonném znění nenajdeme jasně formulované ustanovení, které by zakazovalo vůbec žádat o pokyn nezákonný, popř. ho přijmout, tak tento zákaz lze dovodit právě z povinnosti jednatele jednat s péčí řádného hospodáře, která bude rozebrána níže.⁷⁵ V souvislosti s pasáží mé diplomové práce týkající se povinnosti péče řádného hospodáře s tímto nelze než souhlasit.

---

⁷³ Tamtéž, s. 138.

⁷⁴ Srov. tamtéž s. 138.

⁷⁵ Srov. tamtéž.

S povinností jednatelů jednat s péčí řádného hospodáře souvisí i způsob, jakým bude žádost o udělení pokynu na VH formulována. Jelikož součástí pozvánky pro konání VH musí být i návrh usnesení VH, nelze připustit, aby jednatel předložil VH otázku v nejobecnější rovině, typu „co mám dělat,“ aniž by se to přičilo povinnosti jednat s péčí řádného hospodáře. Dotaz, resp. návrh usnesení musí být dost konkrétní, např. VH rozhodla, že smlouva o prodeji automobilu má být uzavřena a) s panem Mladým b) se společností ABC, s.r.o., přičemž oba návrhy smlouvy SO musí předložit. Ačkoli u s.r.o. to zákon výslovně nevyžaduje, na rozdíl od úpravy, kterou nalezneme u a.s., bude v souladu s péčí řádného hospodáře, aby takovýto návrh byl alespoň minimálním způsobem odůvodněn.⁷⁶

Co se jednotlivých dotazů týče, někteří autoři jsou toho názoru, že „*případné povinnosti k náhradě újmý se člen orgánu nezprostí ani tehdy, položí-li sice valné hromadě konkrétně formulovanou otázku, leč její obsah bude takový, že měl při vynaložení péče řádného hospodáře zjistit, že navrhované řešení konkrétní situace je pro společnost tak nevyhodné, že otázku vůbec neměl předkládat.*“⁷⁷ V jaké záležitosti tak může jednatel o udělení pokynu požádat? Mělo by pravděpodobně jít o záležitost, kdy navrhované varianty budou rovnocenné.

Potom si ale musím položit otázku, má vůbec smysl žádat VH o udělení pokynu v případě, kdy varianty rozhodnutí jsou rovnocenné a žádná z nich by neměla zvýhodnit (popř. znevýhodnit) společnost víc než ta druhá? Bude mít smysl, vynakládat prostředky společnosti, které je bezesporu nutné na svolání a samotné konání VH, aby rozhodla o záležitostech, které jsou si ve výsledku rovny? Myslím si, že zde by SO opět nejednal s péčí řádného hospodáře, kdyby z výše zmíněných důvodů vynakládal prostředky společnosti pro konání VH. Má vůbec toto ustanovení reálný smysl, pokud by varianty musely být rovnocenné? Opravdu si myslím si, že pokud by bylo přípustné, že se jednatel může na VH s žádostí o udělení pokynu obrátit pouze s variantami, které by byly rovnocenné, nemělo by toto ust. smysl. Jsem toho názoru, že zákonodárce toto nezamýšlel, a proto v této části s komentářovým zpracováním v této otázce nemohu souhlasit a domnívám se, že se jednatel může obrátit na VH s žádostí o udělení pokynu ve všech variantách.

Jak jsem naznačovala ve své práci výše, propojení obchodního vedení a jednatelského oprávnění je nepopiratelné. Z logiky věci je snad možno dovodit, že téměř všechna rozhodnutí SO v rámci obchodního vedení rezonují navenek. Je potřeba si tedy položit otázku, zda toto ustanovení nepředstavuje latentní pokyn VH k jednání navenek, kdy jednatelé by byli zbaveni

---

⁷⁶ Srov. tamtéž s. 137 - 138.

⁷⁷ Tamtéž s. 138.

odpovědnosti. Podle mého názoru je možné se na tuto problematiku dívat tímto způsobem a zákonodárce snad měl více zvážit zákonnou úpravu.

Jak jsem se výše snažila naznačit, ust. § 51 odst. 2 ZOK má až příliš nevyřešených, dokonce protichůdných momentů. Není se tedy čemu divit, toto ustanovení bylo v průběhu projednávání ZOK značně konfrontační.⁷⁸

3.2 Péče řádného hospodáře

Jak bylo výše zmíněno, s.r.o. nepředstavuje subjekt, který by byl nadán svéprávností. Z logiky věci je jasné, že je vytvořena fikcí. Jako taková tedy sama nemůže nakládat se svým majetkem a starat se o své záležitosti. Za účelem péče o záležitosti s.r.o. byl právě zřízen institut jednatele.

Jak má jednatel, jako SO spravovat záležitosti společnosti? Je potřeba říct, že jednatele nemohou nakládat se záležitostmi společnosti jakkoli. Zákon na jejich působení v této funkci klade nemalé nároky. Dokonce, myslím si, lze bez debaty říct, že nároky vyžadované zákonem jsou nesrovnatelně přísnější, než ty, které zákon ohledně nakládání se svými záležitostmi ukládá FO. Jednatel si při spravování záležitostí společnosti musí počínat, „*jak říkávali staří Římané, diligentia diligētis patris familias, tedy s péčí řádného hospodáře.*“⁷⁹

Jednatel pokud svou funkci přijme, se jako člen voleného orgánu zavazuje, že tuto funkci bude vykonávat s potřebnými znalostmi a pečlivostí a nezbytnou loajalitou. Tyto dvě složky právě tvoří institut péče řádného hospodáře, kdy takovéto vymezení v úpravě ObchZ chybělo.⁸⁰ Jak je možno vidět z ust. § 159 OZ, jsou zde vymezeny složky institutu péče řádného hospodáře, aniž by však byly více rozvedeny. Pro OK se uplatní ustanovení ZOK, které stanovuje, co to znamená „pečlivě a s potřebnými znalostmi.“

Ačkoliv úprava ObchZ postrádala bližší vymezení pojmu péče řádného hospodáře, jeho smysl dokreslovala četná judikatura a samozřejmě doktrína. „*Pojem péče řádného hospodáře lze přitom chápat tak, že řádný hospodář činí právní úkony týkající se obchodní společnosti odpovědně a svědomitě a stejným způsobem rovněž pečuje o její majetek, jako kdyby šlo o jeho vlastní majetek. Taková péče tedy nepochybně zahrnuje péči o majetek akciové společnosti nejen v tom smyslu, aby nevznikla škoda na majetku jeho úbytkem či znehodnocením, ale také aby byl majetek společnosti zhodnocován a rozmnožován v maximální možné míře, jaká je momentálně dosažitelná.*“⁸¹

---

⁷⁸ Srov. tamtéž s. 136 .

⁷⁹ DVORÁK: Společnost s ručením omezeným, s. 309 - 310.

⁸⁰ Srov. HÁMORSKÁ, Andrea. Povinnost členů orgánů obchodních korporací jednat s péčí řádného hospodáře po rekonstrukci. *Obchodněprávní revue*, 2012, roč. 4, č. 9, s. 250 a též BALÝOVÁ, Lucie. Péče řádného hospodáře ve volených orgánech obchodních korporací ve světle rekonstrukce, *Obchodněprávní revue*, 2014, roč. 6, č. 7-8s. 212.

⁸¹ Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 18. října 2006, sp. zn. 5 Tdo 1224/2006.

Je ale důležité si všimnout, že pojetí péče řádného hospodáře Nejvyššího soudu ne úplně pokrývá současný pohled. Je zde totiž zdůrazněno, že řádný hospodář se má o majetek společnosti starat, jako by se jednalo o jeho majetek vlastní. Z toho vyvěrají ale určité nedostatky, které lze spatřovat zejména v tom, že osoba je v nakládání se svým majetkem velice málo omezena (např. nic jí nebrání svůj majetek znehodnotit). Problém daného vymezení institutu péče řádného hospodáře vidím též v tom, že osoba se svým majetkem nakládá zpravidla konzervativněji, než by se od SO očekávalo. Proto se mi jeví zdařilejší současná právní úprava této problematiky, zejména s ohledem na pravidlo podnikatelského úsudku.⁸²

Možná právě z důvodu, že institut péče řádného hospodáře nebyl za účinnosti ObchZ podrobněji postihnout, byla v tomto směru činná i doktrína. Například definice Petra Čecha. *„Řádný hospodář reprezentuje dostatečně rozumnou, vzdělanou, zkušenou a pečlivou osobu. Nemusí disponovat profesionálními znalostmi, schopnostmi a zkušenostmi z oblasti práva, ekonomie, výroby, jež jsou při provozování daného podniku nezbytné. Není povinován odbornou péčí. Nevážího standardy lege artis. Musí ale umět včas rozpoznat, ve kterých případech a ve které fázi rozhodovacího procesu je třeba vyhledat pomoc profesionála.“*⁸³ Už jen z této definice lze vidět, že doktrína se zejména zaměřovala na to, jak by řádný hospodář ve funkci SO měl vystupovat.

Abych výše zmíněné promítla do praxe, chtěla bych uvést alespoň jeden případ, kdy jednatel jedná v rozporu s péčí řádného hospodáře. Soudní praxe dovodila, že to bude např. v situaci, když jednatel při jednání nebude respektovat způsob jednání určeného společenskou smlouvou a zapsaného v obchodním rejstříku.⁸⁴

3.2.1 Potřebná loajalita

Povinnost loajality se dlouhou dobu vztahovala pouze na společníky osobních společností, neboť právě zde byly vazby na společnost považovány za natolik silné na to, aby společník zohlednil jiné než své vlastní zájmy.⁸⁵ V současné době je povinnost loajality zakotvena přímo v textu zákona jako jedna ze složek pojmu péče řádného hospodáře. Toto je novinkou, neboť do účinnosti ZOK pojem loajality do zákonného textu promítnut nebyl.

Loajalita představuje *„umění držet jazyk za zuby tam, kde se to patří.“*⁸⁶

Ze dvou výše zmíněných odkazů lze i v rámci loajality dovodit dvě složky. První složkou je bezesporu upřednostnění zájmů společnosti před zájmy svými nebo kohokoli jiného. Právě

---

⁸² Shodně BALÝOVÁ: *Péče řádného hospodáře ...* s. 212 - 213.

⁸³ ČECH, Petr. *Péče řádného hospodáře a povinnost loajality. Právní rádce*, 2007, roč. 15, č. 3 s. 5.

⁸⁴ Rozsudek NS ČR ze dne 24.10.2012, sp.zn. 29 Cdo 3191/2010.

⁸⁵ JOSKOVÁ, Lucie. *Povinnost loajality v akciové společnosti. Obchodněprávní revue*, 2011, roč. 3, č. 9, s. 259.

⁸⁶ ELIÁŠ, Karel. In ELIÁŠ, Karel a kol. *Kurs obchodního práva. Právníké osoby jako podnikatelé*. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2005, s. 298.

tuto složku vyvyšuje i Stanislava Černá, kdy ale podotýká, že uznání nadřazenosti zájmů společnosti nemůže být absolutní.⁸⁷ Druhou složkou je určitá mlčenlivost, kterou SO musí zachovávat, např. ohledně záležitosti týkající se obchodního tajemství. Toto však platí pouze pro členy orgánů PO.⁸⁸

Existuje totiž i nižší stupeň loajality, kterým je tzv. korporální loajalita. Jedná se o loajalitu, kterou ke společnosti musí zachovávat její členové. V rámci korporální loajality se neuplatní princip, že by měli vždy upřednostnit zájmy společnosti před svými zájmy. Zákon vymezuje tento typ loajality tak, že „*přijetím členství v korporaci se člen vůči ní zavazuje chovat se čestně a zachovávat její vnitřní řád.*“⁸⁹ Není zde tedy předpoklad, že by člen musel upřednostnit zájmy společnosti před zájmy svými.⁹⁰

Zákon výslovně vyžaduje, aby SO byl loajální. I pokud by jednal pečlivě a s potřebnými znalostmi, podle zákona tedy tak, že při podnikatelském rozhodování v dobré víře mohl rozumně předpokládat, že jedná informovaně a v obhajitelném zájmu obchodní OK, bude odpovědný, pokud takové rozhodnutí nebylo učiněno s nezbytnou loajalitou.⁹¹

Je na povážnou, co zákonodárce zamýšlel pojmem „nezbytnou“ loajalitou, avšak je bez debat, že loajalita musí být přítomna. Jsem toho názoru, že loajalita by neměla být stupňována typu nezbytná, velká, malá, buď zde je nebo není. Přívlastkem nezbytná zákonodárce pouze do právní úpravy zavedl další neurčitý právní pojem.

3.2.2 Pravidlo podnikatelského úsudku

Pravidlo podnikatelského úsudku (jinak též business judgment rule) představuje zásadní zlom pro institut péče řádného hospodáře. Pravidlo podnikatelského úsudku se více než 150 let objevuje v angloamerickém právu (common law). Předpokládá, že SO (popř. jiné orgány) jednají v nejlepším zájmu korporace, dokud není prokázán opak.⁹²

Jak už jsem naznačila výše, SO při spravování záležitostí společnosti by si neměl úplně počínat jako při spravování svých osobních záležitostí, ale jeví se nezbytností, že musí podstoupit určitá podnikatelská rizika. Při úplné absenci tohoto pravidla by ho nemohlo zprostit

---

⁸⁷ ČERNÁ, Stanislava. K některým aspektům zájmů kapitálové společnosti. In ČERNÁ, Stanislava, ČECH, Petr (ed). *Právo společností-obhlednuň za dvěma desetiletími účinnosti obchodního zákoníku. Pocta Ivaně Štenglově k 70. narozeninám*. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 63.

⁸⁸ Pozn. Dle ust. § 135a SObchZ jsou jednatele povinni zachovávat mlčenlivost o důvěrných informacích a skutečnostech, jejichž prozrazení třetím osobám by mohlo společnosti způsobit škodu nebo ohrozit její zájmy nebo zájmy jejích společníků, a při výkonu své působnosti nesmí upřednostňovat svoje zájmy, zájmy některých společníků nebo zájmy třetích osob před zájmy společnosti.

⁸⁹ Ust. § 212 odst. 1 OZ.

⁹⁰ Blíže LASÁK, Jan, KOUKAL, Pavel. In LAVICKÝ, Petr a kol. (ed). *Občanský zákoník I...*s. 1075 - 1079.

⁹¹ Srov. ust. § 51 odst. 1 ZOK.

⁹² *What is the business judgment rule?* [online]. Rotlaw.com [cit. 25.1.2015]. Dostupné na <<http://www.rotlaw.com/legal-library/what-is-the-business-judgment-rule/>>

odpovědnosti ani to, že by si počínal maximálně informovaně, odborně, rozumně a jinak, ale jeho podnikatelský záměr by byl zmařen, ačkoli skutečnost, která jeho záměr zmařila, nemohla být rozumně předpokládána. Naopak pravidlo podnikatelského úsudku jednatelům jako SO umožňuje, aby při svých jednáních za společnost podstoupili, při splnění níže zmíněných předpokladů, určitá rizika a v případě, že to laicky řečeno nevyjde, nenesli za to odpovědnost.

Výše zmíněné ale nemá naznačit, že české obchodní právo pravidlo podnikatelského úsudku neznalo. Stejně jako obecný institut řádného hospodáře bylo toto pravidlo dotvářeno četnou judikaturou.⁹³

A contrario v případě, že by zákonná úprava zaujala směr opačný, tzn. že jednatelé jako SO by odpovídali za veškerá svá rozhodnutí, ačkoli by byla učiněna sebevíc uvážene, jednalo by se ze strany zákona pouze o systém zákazů a příkazů, které by SO musely dodržovat bez ohledu na svůj erudovaný názor. Lze se pouze dohadovat, kdo by se za takto přísných podmínek ujal funkce SO. Nebyl by tím vůbec popřen smysl kapitálových obchodních společností?

Pravidlo podnikatelského úsudku je zakotveno v ust. § 51 odst. 1 ZOK. Z daného ustanovení si dovoluji dovolit, že české korporátní právo vytvořilo pro pravidlo podnikatelského úsudku 3 základní složky. Bezesporu musí být při rozhodování přítomna dobrá víra, poté rozumný předpoklad informovanosti a rozumný předpoklad jednání v obhajitelném zájmu společnosti. V případě, že toto SO při svém podnikatelském rozhodování dodrží, nebude odpovědný za výsledek. Jen jediná okolnost může výše popřít a tou je nelojální jednání.

Jsem toho názoru, že pravidlo podnikatelského úsudku představuje určitý návod pro SO, jak zvládnout proces podnikatelského rozhodování. Soudy by tedy neměly posuzovat výsledek daného rozhodnutí, ať už by byl jakýkoli, nýbrž to zda rozhodování SO splňovalo zákonem předepsané náležitosti.

3.2.3 Měřítko a prokázání péče řádného hospodáře

Ačkoli zákon výslovně stanovuje, jaké složky institut péče řádného hospodáře obsahuje, je potřeba též stanovit, podle jakého měřítka toto bude posuzováno. Úprava ObchZ ani toto, na rozdíl od úpravy v ZOK, nenormovala.

ZOK výslovně v ust. § 52 odst. 1 zakotvuje objektivní hledisko. To zda SO jednal s péčí řádného hospodáře, se bude nadále posuzovat podle toho, jakou péčí by v obdobné situaci

---

⁹³ Např. Rozsudek Nejvyššího soudu České ČR ze dne 30. 3. 2011, sp. zn. 29 Cdo 4276/2009 viz právní věta: Neuplatnění pohledávek nemusí být samo o sobě porušením povinnosti jednat s náležitou péčí. Pro úvahu, zda byl jednatel povinen pohledávky vymáhat, je významné (mimo jiné) i posouzení případné úspěšnosti takového postupu a reálnosti jejího (alespoň částečného) vymožení. Skutečnost, zda jednatel bude pohledávky společnosti vymáhat, je věcí jeho úvahy v rámci obchodního vedení, jež musí být učiněna s ohledem na všechny okolnosti.

vynaložila jiná rozumně pečlivá osoba, kdyby byla v postavení SO.⁹⁴ Toto je bezesporu objektivní hledisko, neboť není důležité, zda konkrétní osoba vynaložila maximální péči, pokud toto nebude dosahovat úrovně, kterou by v obdobné situaci v postavení SO vynaložila jiná rozumně pečlivá osoba.

Na druhou stranu jsem si musela položit otázku, do jaké míry lze objektivní princip přijmout bez dalšího. Pokud totiž osoba, která vykonává funkci SO, bude v určité oblasti nadměru přesahovat znalosti rozumně pečlivé osoby, je otázkou, zda splní předpoklad péče řádného hospodáře, pokud bude jednat a rozhodovat jako jiná rozumně pečlivá osoba v obdobné situaci ve funkci SO a nevyužije své znalosti v určitém oboru. V takovém případě, podle mého názoru, nelze přijmout objektivní hledisko bez dalšího a je potřeba tuto situaci subjektivizovat, tedy přihlídnout k možné péči dané osoby.⁹⁵ Ke stejným závěrům došel i NS ČR, podle kterého pokud má člen představenstva určité odborné znalosti, je povinen je při výkonu funkce využívat.⁹⁶ NS tento závěr zaujal i ve vztahu k jednatelům s.r.o. a jejich povinnosti vykonávat působnost s péčí řádného hospodáře.⁹⁷

Lze tedy uzavřít, že objektivní hledisko bude představovat minimální standard, který SO pro naplnění předpokladu péče řádného hospodáře musí splňovat, nikoli však zároveň maximální.

To zda SO jednal s péčí řádného hospodáře, tedy minimálně s takovou péčí, jakou by v obdobné situaci a ve stejné funkci vynaložila jiná rozumně pečlivá osoba, bude v řízení před soudem zpravidla prokazovat právě tento SO. Takovéto přenesení důkazního břemene je logické, protože právě SO má k dispozici veškeré podklady a bude obhajovat své jednání. Osoba, která by tvrdila, že SO porušil svou povinnost péče řádného hospodáře, by velice těžko unesla důkazní břemeno. Novinkou ve stávající úpravě ZOK je to, že soud má právo rozhodnout, že nebude přeneseno důkazní břemeno a právě osoba, která napadá péči SO, bude muset prokázat, že SO jednal contra legem. Z logiky věci to bude zejména v situacích, kdy osoba už funkci SO nevykonává a nemá tedy přístup k důkazním prostředkům.⁹⁸

3.2.4 Porušení péče řádného hospodáře

Jedním ze základních principů soukromého práva obecně je, že pokud škůdce jinému způsobí újmu, je povinen k její náhradě. Ne jinak je tomu v případě porušení péče řádného hospodáře.

---

⁹⁴ Ust. § 52 odst. 1 ZOK.

⁹⁵ Totožně HÁMORSKÁ: *Povinnost členů orgánů ...*, s. 250 - 251.

⁹⁶ Rozsudek NS ČR ze dne 30.7.2008, sp. zn. 29 Odo 1262/2006.

⁹⁷ Usnesení NS ČR ze dne 22.6.2012, sp. zn. 29 Cdo 1356/2011.

⁹⁸ Viz ust. § 52 odst. 2 ZOK.

Povinnost péče řádného hospodáře je stanovena zákonem, pokud ji tedy jednatel poruší, jedná *contra legem*. V tomto případě se bude postupovat podle úpravy obsažené v Hlavě III OZ tedy podle ustanovení upravující náhradu majetkové a nemajetkové újmy, konkrétně se bude jednat o ust. § 2910 OZ. Toto zákonné ust. normuje, že pokud škůdce zaviněně poruší povinnost stanovenou zákonem a zasáhne do absolutního práva poškozeného, nahradí mu, co mu tím způsobil. Na rozdíl od úpravy v ObchZ není dnes stanovena objektivní odpovědnost, ale musí zde existovat zavinění.

To, že musí být prokázáno zavinění, aby byl SO povinen nahradit škodu, v dost velké míře ulehčuje situaci SO. Za účinnosti ObchZ, tedy při existenci objektivní odpovědnosti, se povinnosti nahradit škodu mohli zprostit leda tím, že prokázali, že porušení povinnosti bylo způsobeno okolnostmi vylučujícími odpovědnost.⁹⁹ Za současné právní úpravy SO musí prokázat (díky domněnce nedbalosti stanovené v ust. § 2911 OZ), že porušení péče řádného hospodáře nezavinil. Pokud se mu to podaří, není povinen k náhradě škody.¹⁰⁰ Samozřejmě díky ust. § 52 odst. 2 nese důkazní břemeno ve většině případů právě on.

Povinnost nahradit škodu, resp. její nesplnění má dopad na ručení. Tato problematika však bude blíže rozebrána v kapitole sedmé týkající se ručení jednatelů, a proto zde na ni odkazují.

Ne vždy však musí při porušení povinnosti péče řádného hospodáře vzniknout újma. Nově toto upravuje ust. § 53 ZOK. Může totiž nastat situace, že SO v souvislosti s porušením povinnosti péče řádného hospodáře získá prospěch. Pokud vydání prospěchu nebude možné, nahradí ho v penězích. Myslím si, úprava vydání prospěchu představuje vítaný institut pro korporátní právo. Tato situace zejména nastane, kdy člen SO uzavře smlouvu, ve které sám bude vystupovat a přitom uzavření takové smlouvy nebude v souladu s požadavkem loajality ke společnosti. Za účinnosti ObchZ společnost neměla možnost domoci se toho, co takovýto SO získal.

Toto ustanovení však, dle mého názoru, v sobě obsahuje problematický aspekt. Jde o to, že zákonodárce opomněl stanovit okamžik hodnoty prospěchu. Ráda bych danou problematiku uvedla na příkladu. Jednatel, jako SO, získá v souvislosti s porušením péče řádného hospodáře do vlastnictví osobní automobil, který v čase, kdy ho získal, měl hodnotu 1 mil. korun. Další den je tento jednatel účastníkem dopravní nehody, při které je automobil potlučen, dojde k výměně dílů a jeho hodnota klesne o 800 tis. korun, ale lze jej používat. Je otázkou k jakému okamžiku by společnost chtěla vydání prospěchu. Primárně totiž zákon předpokládá vydání prospěchu, což je

---

⁹⁹ Viz ust. § 757 ve spojení s ust. § 373 ObchZ.

¹⁰⁰ Srov. HÁMORSKÁ: *Povinnost členů orgánů ...*, s. 252.

v mém příkladu osobní automobil. Ten má však o 800 tis. korun menší hodnotu, než kterou měl v době, kdy jej jednatel získal. Může tedy společnost po jednatele vyžadovat, aby jí tento prospěch nahradila v penězích? Bude otázkou rozhodovací praxe soudů, jak se k tomu postaví. Pokud bych totiž připustila, že by se hodnota prospěchu měla posuzovat k okamžiku jeho získání, tak pokud není možné vydat totožný prospěch (což by bylo asi pravidlem), bude muset být nahrazen v penězích, což by mohlo popírat smysl zákonodárce primárního vydání prospěchu. Reálné řešení tohoto problému by mohlo spočívat v tom, že dojde k vydání věci a doplatku.

Dalším problémem tohoto zákonného ust. je samotné vymezení pojmu prospěch. Lze prospěch chápat i jako vyplacenou odměnu? Odvody, které společnost za jednatele odvedla? Bezesporu ano. Podle mého názoru je však klíčové to, že prospěch musí být získán v souvislosti s jednáním, kdy jednatel porušil péči řádného hospodáře.

Zákon o obchodních korporacích přináší také možnost, že pokud porušením péče řádného hospodáře vznikne OK újma, lze ji vypořádat dle smlouvy uzavřené s porušitelem. Co by ale měla taková smlouva upravovat? Právní nauka k tomu zaujímá dvojí postoj, restriktivní a extensivní do jisté míry.

V prvním případě by taková smlouva mohla pouze upravovat způsob, jakým by byla škoda vypořádána, tzn., zda vydání prospěchu nebo náhrada v penězích. Jiní autoři jsou toho názoru, že smlouva bude moci moderovat samotnou výši újmy, dokonce až na nulu, tedy vzdání se práva na náhradu újmy.¹⁰¹

Odpověď lze snad nalézt v tom, že výše zmíněná smlouva představuje tak závažný institut, že zákon vyžaduje souhlas kvalifikované dvoutřetinové většiny hlasů všech společníků. Z tohoto důvodu se přikláním pro extensivní výklad smlouvy o vypořádání. A contrario pokud by zákonodárce vyžadoval schválení kvalifikovanou dvoutřetinovou většinou hlasů všech společníků pro smlouvu, kterou by se stanovil pouze způsob úhrady, jednalo by se o nonsense.¹⁰²

3.3 Osobní výkon funkce

Z ust. § 159 odst. 2 OZ plyne, že SO vykonává funkci osobně. Z tohoto pravidla existuje výjimka a to, že může zmocnit pro jednotlivý případ jiného člena SO, aby za něj při neúčasti hlasoval.¹⁰³

---

¹⁰¹ PIHERA, Vlastimil. Tvrdé jádro a měkká slupka. Úvaha o odpovědnosti managementu kapitálových společností. *Obchodněprávní revue*, 2012, roč. 4, č. 5, s. 147 a též HÁMORSKÁ: *Povinnost členů orgánů ...*, s. 253.

¹⁰² Pozn. V rámci slovenského obchodního práva jsou dohody o vzdání se nároku na náhradu škody výslovně upraveny, ovšem je nutné splnit 3 podmínky - od vzniku nároku společnosti na náhradu škody uplynuly alespoň 3 roky, souhlas VH, kvalifikovaná menšina hlasů nevznese proti takovému postupu protest prostřednictvím zápisu z VH - viz MAJERIKOVÁ, Mária. In OVEČKOVÁ, Oľga a kol. *Obchodný zákoník*, 2008. s. 558.

¹⁰³ Ust. § 159 odst. 2 OZ.

Předně považuji za nutné poukázat na problémy, které řeší samotná zákonná definice. Je potřeba říct, že člen SO se nemůže nechat zastoupit členem jiného orgánu a už vůbec ne třetí osobou. Myslím si, že i kdyby výslovně nebyla zákonem tato podmínka stanovena, musel by SO takto jednat s ohledem na povinnost péče řádného hospodáře.

Dalším problémem, který řeší zákonná úprava je, že zmocnění může udělit pouze pro jednotlivý případ. Z toho jednoznačně vyplývá, že generální plná moc je vyloučena.

Zákon výslovně normuje, že zmocnění je možné pouze za předpokladu neúčasti zmocnitele. Myslím si, že z tohoto lze vyvodit, že pokud bude plná moc udělena, tak k jejímu zániku postačí, pokud se zmocnitel zúčastní aktu, pro nějž plnou moc udělil. Podle mého názoru nelze připustit, aby na zasedání, kde se bude vyžadovat hlasování, hlasoval zároveň zmocněnec za zmocnitele a zmocnitel. Právě toto, domnívám se, zákon vylučuje.

Dále je potřeba se zabývat otázkou, zda je dané ust. dispozitivní nebo kogentní. Mohou tedy společníci tuto vyloučit ve společenské smlouvě? Tzn. mohou vyloučit, aby členové voleného orgánu zmocňovali jiné, aby za ně při jejich neúčasti hlasovali? Myslím si, že v souvislosti s ust. § 1 odst.2 OZ lze dovodit, že jelikož toto zákon nezakazuje, mohou si osoby ujednat tuto záležitost odlišně od ust. zákona, a tudíž toto může být ve společenské smlouvě vyloučeno.

Dále se může jevit sporným, zda se zmocnění bude odrážet v kvoru příslušného voleného orgánu PO. Zákon normuje, že kolektivní orgán „*je schopen se usnášet za přítomnosti nebo jiné účasti většiny členů a rozhoduje většinou hlasů zúčastněných členů.*“¹⁰⁴ Dokonce na základě ust. § 158 odst. 1 OZ může dojít k zpřísnění nutného počtu. Bude se tedy zmocněnec počítat za dvě zúčastněné osoby? Dle komentářového znění k OZ není důvod, aby tomu tak nebylo.¹⁰⁵ S tímto názorem se plně ztotožňuji, neboť zmocněnec bude hlasovat za 2 osoby a samotné udělení plné moci má představovat určitou fikci, že osoba hlasuje avšak prostřednictvím jiného.

Jelikož členem SO může být i jiná PO, je potřeba vztáhnout výše a níže zmíněné, tedy záležitosti související s osobním výkonem funkce na zástupce PO.¹⁰⁶

3.3.1 Osobní výkon funkce s ohledem na povinnost péče řádného hospodáře

Povinnost péče řádného hospodáře dopadá veskrze na veškerou činnost SO. I co se týče povinnosti osobního výkonu funkce lze dovodit některé problematické body, které budou řešeny právě s přihlédnutím k péči řádného hospodáře.

---

¹⁰⁴ Ust. § 156 odst. 1 OZ.

¹⁰⁵ LASÁK, Jan, KOUKAL, Pavel. In LAVICKÝ, Petr a kol. (ed). *Občanský zákoník I...*s. 822.

¹⁰⁶ DĚDIČ, Jan, LASÁK, Jan. Právnícká osoba jako člen orgánu obchodní korporace - vybrané otázky (1. část). *Obchodněprávní revue*, 2013, roč. 5, č. 11 - 12, s. 307.

Je třeba si uvědomit, že udělením plné moci dochází ke smluvnímu zastoupení. Z toho důvodu je nutné pracovat s ust. zákona týkajících se smluvního zastoupení.¹⁰⁷ Primární problém, který zákon neřeší je, v jaké formě musí být plná moc udělena. Ust. § 441 odst. 1 OZ normuje, že pokud se zastoupení netýká určitého právního jednání, udělí se plná moc v písemné formě. V případě zmocnění SO však nejde o generální plnou moc, nýbrž speciální a tudíž zákon nevyžaduje písemnou formu. Zde je potřeba ale opět myslet na povinnost péče řádného hospodáře. Pokud se SO chce nechat zastoupit a chce dostát své povinnosti péče řádného hospodáře, lze dovodit, že plná moc musí mít písemnou formu.¹⁰⁸

Zákon nenormuje, za jakých okolností může SO zmocnit jiného a tudíž nevykonávat svou funkci osobně. Z dikce zákona bez přihlídnutí k jiným zákonným ust. by mohlo být dovozeno, že tak může činit podle své vůle kdykoli. Ovšem s přihlídnutím k povinnosti zachovávat péči řádného hospodáře toto nelze připustit, neboť by byla porušena povinnost loajality.¹⁰⁹

Pro dostání povinnosti péče řádného hospodáře je nutné, aby zmocnitel věděl, k čemu plnou moc uděluje. Nelze tedy např. připustit, aby zmocniteli nebyl program zasedání dopodrobna znám. V souvislosti s tím, zmocnitel musí udělit jasný pokyn, jak má zmocněnec na zasedání hlasovat. Pokud by udělil pokyn pouze obecný, typu „zmocňuji XY aby za mne na zasedání hlasoval“ šlo by opět o porušení zákonné povinnosti péče řádného hospodáře. Jednatel musí jasně stanovit, jak má zmocněnec hlasovat. Podle mého názoru tedy nic nebrání tomu, aby zmocněnec na hlasování za sebe hlasoval pro a za zmocnitele proti.¹¹⁰

Povinnost péče řádného hospodáře však dopadá i na zmocněnce. Ten si totiž musí vyhodnotit v souvislosti s danou povinností, zda jí pokyn zmocnitele odpovídá nebo ne. Jelikož zmocněncem jednatele může být pouze jiný jednatel, musí myslet na dodržení povinnosti péče řádného hospodáře. Pokud by zmocněnec byl toho názoru, že je pokyn zmocnitele v rozporu s danou zásadou, nezbylo by mu nic jiného, než hlasovat v rozporu s pokynem zmocnitele, pokud by tedy nebylo možné si změnu pokynu dopředu vyžádat. Pokud by tak neučinil, nesl by následky jednání v rozporu s péčí řádného hospodáře.¹¹¹

3.4 Dílčí teoretický závěr

V dané kapitole jsem se pokusila postihnout postavení jednatele jako SO v systému řízení s.r.o. s jeho problematickými aspekty. V současné právní úpravě je relativně nejasné vymezení pojmu kolektivní a individuální orgán, který jsem se snažila popsat.

---

¹⁰⁷ Ust. § 441 a násl. OZ.

¹⁰⁸ LASÁK, Jan, KOUKAL, Pavel. In LAVICKÝ, Petr a kol. (ed). *Občanský zákoník I...*s. 822.

¹⁰⁹ Tamtéž.

¹¹⁰ Tamtéž s. 824.

¹¹¹ Tamtéž s 824 - 825.

Jsem toho názoru, že možností žádat o udělení pokynu k obchodnímu vedení zákonodárce umožnil omezení jednatelského oprávnění, neboť jak jsem výše naznačila, pojmy obchodního vedení a jednatelského oprávnění spolu nevyvratitelně souvisí.

Nikoli novinkou oproti úpravě ObchZ je povinnost jednatele jako SO jednat s péčí řádného hospodáře. Daná zákonná ust. považuji za velice zdařilá, neboť na rozdíl od úpravy v ObchZ stanovují, co se myslí péčí řádného hospodáře a též do zákona zapracovávají pravidlo podnikatelského úsudku, které bylo doposud dovozováno pouze judikaturou a naukou.

Jsem toho názoru, že právě povinnost péče řádného hospodáře veskrze ovládá funkci jednatele jako SO, a proto je nezbytné, aby si jednatelé byli vědomi, co tato povinnost obnáší. To dokazuje i relativně zdařile v ZOK zpracovaný osobní výkon funkce SO, na který povinnost péče řádného hospodáře taktéž dopadá.

4. Práva a povinnosti jednatele napříč právní úpravou

Jak již bylo zmíněno výše, jednatel představuje exekutivu, moc výkonnou v rámci řízení společnosti. Z toho důvodu zákon na jeho výkon funkce, jako na výkon funkce SO, klade nemalé nároky, které jsem se snažila zachytit výše. Jednatelé prakticky ovládají společnost a jsou povinni plnit určité povinnosti, na druhou stranu jim z výkonu jejich funkce plynou určitá práva.¹¹² V následující kapitole se budu snažit přednést výčet práv a povinností jednatelů napříč ZOK.

V současné době se práva a povinnosti mezi OK a jednatelem, jako členem jejího orgánu řídí přiměřeně ustanoveními o příkazu, jehož úpravu nalezneme v OZ. Pokud však byla uzavřena smlouva o výkonu funkce a stanoví něco jiného, budou se práva a povinnosti řídit podle ní. To stejné, pokud ZOK stanoví odchylku od příkazní smlouvy.¹¹³

Z tohoto důvodu nelze očekávat, že níže předestřu všechna práva a povinnosti, které by jednatelem mohli náležet, jelikož je v rukou společnosti, zda sjedná smlouvu o výkonu funkce a jaká práva a povinnosti v ní jednatelem uloží.

Níže se budu snažit zachytit zejména práva a povinnosti, které jednatelem vyplývají z ZOK a to z důvodu korporátního zaměření práce. Proto se níže nebudu věnovat právům a povinnostem vyplývajícím jednatelem z příkazní smlouvy.

4.1 Povinnosti jednatele

4.1.1 Povinnosti jednatele související s informačními povinnostmi

Jak už bylo naznačeno výše, jednatel vykonává ve s.r.o., podle mého názoru, nejdůležitější funkci. Je oprávněn řídit společnost a z toho důvodu z tohoto musí skládat i účty.

Společníci mají právo od jednatelů požadovat informace o společnosti, nahlížet do dokladů společnosti a kontrolovat údaje obsažené v předložených dokladech a další práva na informace určená společenskou smlouvou. Společníci mohou tato svá práva uplatňovat jak na VH, tak mimo ni.¹¹⁴ Pokud aplikuji na toto ust. gramatický výklad, musím dojít k tomu, že práva společníků na informace nemohou být společenskou smlouvou zúženy. Vždy tedy společníci budou mít právo na informace v rozsahu daném zákonem, navíc společenská smlouva může přinést rozšíření.

---

¹¹² POKORNÁ, Jarmila. In ELIÁŠ, Karel a kol. *Kurs obchodního práva ...s.* 216.

¹¹³ Ust. § 59 odst. 1 ZOK.

¹¹⁴ Ust. § 155 ZOK.

Je možno si všimnout, že zákon dává společníkům opravdu široké pole působnosti požadovat od jednatelů informace. Toto je způsobeno tím, že v s.r.o. se předpokládá větší míra zapojení společníků do chodu společnosti, což je způsobeno jejím charakterem.¹¹⁵

Jak sám zákon normuje, společníci mohou informace požadovat na VH ale i mimo ni. Samozřejmě nelze připustit, aby byl jednatel šikanován ze strany společníků a neustále obtěžován dotazy týkajícími se společnosti.¹¹⁶

V odborné debatě je diskutováno téma, zda má společník právo na informace o obchodním tajemství. Zákon tuto problematiku nenormuje, a proto je potřeba hledat východisko v odborném vyjádření a judikatuře.

Z nauky vyplývá, že pokud jeden společník má právo na informaci ohledně obchodního tajemství, mají toto právo všichni. Půjde zejména o situaci, kdy společník vykonává funkci jednatele. Pokud se však žádný společník k informaci o obchodním tajemství společnosti nedostane, komentářová literatura dovozuje, že žádný ze společníků nemá právo po jednatele požadovat informace tohoto charakteru. To dovozuje od systému majetku společnosti, který není zároveň majetkem společníků, i když společníci jsou vlastníky společnosti.¹¹⁷

S tímto závěrem se ztotožňuji. Pokud se společníci rozhodnou, že jako jednatele povolají jednoho ze své řady, zamýšlejí tím bezesporu užší propojení mezi nejvyšším orgánem a výkonným orgánem, tedy jednatelem. Pokud však povolají někoho z venčí, chtějí, podle mého názoru, zachovat určitou oddělenost, což může symbolizovat informaci o obchodním tajemství.

Naproti tomu soudní praxe k tomuto zaujala mnohem otevřenější přístup, kdy dovodila, že právo na informace se vztahuje i na skutečnosti tvořící obchodní tajemství. Toto dovodila z osobních vazeb společníka ke společnosti.¹¹⁸

Považuji též za nutné upozornit na judikaturou dovozenou skutečnost, že jednatel má povinnost informace poskytnout tak, jak mu ukládá zákon. Tuto jeho povinnost nelze ztotožnit s vydáním daných dokladů. Společník by si tudíž musel kopie pořídit v místě, kde mu jednatel nahlížení umožnil.¹¹⁹

Obdobná povinnost jednatele je stanovena ust. § 196 ZOK v pasáži týkající se přímo jednatelů. Dle mého názoru jde o tutéž informační povinnost a tato úprava je tudíž nadbytečná.

---

¹¹⁵ GURLICH, Richard: *Společnost s ručením omezeným – právo společníka na informace, společnická žaloba, právo společníka na podíl na zisku* [online]. Novinky z rekodifikace - advokátní kancelář GÜRLICH & Co. 13/2014, s. 1 [cit. 28.11.2014]. Dostupné na <<http://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=nrptembrgrpw44s7gezv66tpnm>>

¹¹⁶ HAVEL, Bohumil. In ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol. (ed). *Zákon o obchodních korporacích...*, s. 297.

¹¹⁷ Tamtéž s. 298 - 299 .

¹¹⁸ Srov. Usnesení NS ČR ze dne 22.2.2011, sp. zn. 29 Cdo 3704/2009.

¹¹⁹ Usnesení NS ČR ze dne 22.2.2011, sp. zn. 29 Cdo 3704/2009 ve spojení s rozsudkem NS ČR ze dne 17.12.2002, sp. zn. 29 Odo 886/2002.

4.1.2 Povinnosti jednatele související s valnou hromadou¹²⁰

Zákon jednatele svěřuje povinnost svolat VH a to alespoň jednou za účetní období, ledaže zákon nebo společenská smlouva určí častější svolávání. Na tomto místě upozorňuji na problematiku jednatelů, jako kolektivního orgánu. V případě, že jednatele tvoří kolektivní orgán, musí i o svolání VH rozhodnout v kolektivu (viz výše). Pokud ne, může VH svolat každý z více jednatelů.

Zákon v ust. § 182 ZOK normuje také povinné svolání VH po zjištění, že společnosti hrozí úpadek, popř. pokud je ohrožen cíl sledovaný společností. V souvislost s tím má povinnost navrhnout VH zrušení společnosti nebo přijetí jiného vhodného opatření, pokud tedy jiný právní předpis nestanoví něco jiného.

Jednatel by měl také vyhovět výzvě tzv. kvalifikovaného společníka¹²¹ na svolání VH. Tak by měl výzvě vyhovět a VH svolat (nezaměňovat s konáním) do jednoho měsíce od žádosti. Pokud tak neučiní, kvalifikovaný společník může VH svolat sám. Zákon pro jednatele nestanovuje žádný postih, pokud výzvě kvalifikovaného společníka nevyhoví. Domnívám se však, že by to mohlo dle povahy žádosti znamenat porušení jeho povinnosti péče řádného hospodáře.

Jednatel též odpovídá za pozvánku na VH, kde musí být uvedeny záležitosti, které se na VH budou projednávat, vč. návrhu na usnesení VH.

Jednatel se vždy účastní VH. Tato jeho povinnost reaguje na četnou judikaturu, která mu příkazuje být účasten jednání VH.¹²²

Samotná důležitost přítomnosti jednatele jako svolavatele na VH vyplývá i z toho, že dokud VH nezvolí svého předsedu, řídí VH jednatel jako svolavatel. Pokud předseda zvolen není, řídí VH po celou dobu. VH by měla také zvolit zapisovatele, pokud tak neučiní, je to opět povinností jednatele jako svolavatele. Jednatel jako svolavatel poté zapíše přítomné společníky do listiny přítomných. Z VH je vyhotoven zápis. Pokud předseda VH nebyl zvolen, podepisuje jej jednatel jako svolavatel a zapisovatel.

4.1.3 Ostatní povinnosti jednatelů

Krom povinností jednatelů souvisejících s VH a informačními povinnostmi mají jednatele i další povinnosti. Jejichž výčet se zde pokusím zmínit.

---

¹²⁰ Ust. § 181 a násl. ZOK.

¹²¹ Dle ust. § 187 ZOK jde o společníka nebo společníky, jejichž vklady dosahují alespoň 10% základního kapitálu nebo 10% na hlasovacích právech.

¹²² Srov. Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 27. 1. 2009, sp. zn. 29 Cdo 3009/2007.

Dle ust. § 143 ZOK nepeněžitý vklad ocení znalec, přičemž pokud se bude jednat o nepeněžitý vklad vložený do společnosti nikoli při zakládání společnosti, vybere znalce jednatel.

Dle ust. § 147 ZOK může být společenská smlouva, pokud tak sama stanoví, měněna i rozhodnutím VH. Pokud z jejího rozhodnutí neplyne, jakým způsobem se společenská smlouva mění, změní její obsah právě jednatel a to v souladu s rozhodnutím VH. O tomto musí být pořízena veřejná listina. Povinnost jednatele týkající se společenské smlouvy stanoví i ust. § 197 ZOK, kdy jednatel musí bez zbytečného odkladu, jakmile se dozví, že došlo ke změně společenské smlouvy, vyhotovit úplné znění společenské smlouvy a uložit je do sbírky listin obchodního rejstříku.

Ustanovení § 149 ZOK stanoví, že s.r.o. může nabýt svůj podíl. V případě, že s.r.o. nabude všechny své podíly, převede je nebo některý z nich jednatel do 3 měsíců od nabytí posledního z nich na třetí osobu. V případě, že by tuto svou povinnost zanedbal, soud i bez návrhu společnost zruší.

V případě, že je společník vyloučen ze společnosti v souvislosti s tím, že nesplnil svou vkladovou povinnost, tak dle ust. § 151 ZOK a násl. vyzve jej společnost (dle mého názoru právě jednatel), aby odevzdal bez zbytečného odkladu kmenový list, pokud byl vydán. V případě, že tak neučiní, jednatel vyzve společníka způsobem pro svolání VH, aby tak učinil v přiměřené lhůtě, kterou určí a upozorní, že jinak budou nepředložené nebo nevrácené kmenové listy prohlášeny za neplatné.

Dle ust. § 163 ZOK společník může se souhlasem jednatele poskytnout společnosti dobrovolný příspěvek, i pokud tak nestanoví společenská smlouva.

Dle ust. § 196 ZOK jednatel mimo informační povinnosti zajišťuje řádné vedení předepsané evidence a účetnictví, vedení seznamu společníků. Z pojmu zajišťuje dovozují, že tímto může pověřit jinou osobu.

Dle ust. § 200 ZOK společnost může poskytnout finanční asistenci mimo jiné též za podmínky, že jednatel vypracuje písemnou zprávu, ve které poskytnutí finanční asistence zdůvodní - rizika a výhody, podmínky jejího poskytnutí a zdůvodní, proč její poskytnutí není v konfliktu se zájmy společnosti.

Dle ust. § 218 ZOK je jednatel povinen zveřejnit rozhodnutí soudu o zamítnutí a odmítnutí návrhu na zápis zvýšení ZK do obchodního rejstříku, rozhodnutí soudu o vyslovení neplatnosti usnesení VH. V případě, že společnost vydala nové nebo vyměnila dosavadní kmenové listy a usnesení VH o zvýšení se zrušilo nebo soud vyslovil jeho neplatnost, jednatel vyzve bez zbytečného odkladu vlastníky těchto kmenových listů, aby je odevzdali. Vyměnila-li s.r.o. kmenové listy nebo na dosavadních vyznačila novou výši vkladu, tak právě jednatel vyznačí

na odevzdaných kmenových listech původní výši vkladu nebo je vymění za kmenové listy s původní výší vkladu.

Dle ust. § 236 ZOK jednatel zveřejní usnesení o snížení ZK do 15 dnů ode dne jeho přijetí dvakrát po sobě s časovým odstupem 30 dnů a zároveň vyzve věřitele, aby přihlásili své pohledávky.

V souvislosti se zvýšením ZK nepeněžitými vklady jednatel dle ust. § 219 ZOK předloží VH písemnou zprávu, ve které uvede důvody pro zvýšení ZK nepeněžitými vklady a odůvodní částku, která se na emisní kursy započítává. Dle ust. § 226 ZOK jednatel vyzve vlastníky kmenových listů, aby je odevzdali, pokud na kmenových listech má být vyznačena nová výše vkladu nebo mají-li být vyměněny za nové.

4.2 Práva jednatele

4.2.1 Právo na odměnu

Jak již bylo zmíněno výše, práva a povinnosti jednatele se řídí přiměřeně smlouvou o příkazu, pokud ze smlouvy o výkonu funkce, pokud byla uzavřena nebo z ZOK neplyne něco jiného. Mezi základní náležitosti smlouvy o výkonu funkce mimo jiné patří určení výše odměny nebo způsobu jejího výpočtu a její podoby.¹²³ Pokud tedy bude opomenuto tuto náležitost do smlouvy o výkonu funkce zakomponovat, tak dojde k porušení zákona a to má za důsledek to, že výkon funkce je bezplatný. Výkon funkce je bezplatný vždy, pokud odměňování ve smlouvě o výkonu funkce není sjednáno v souladu se ZOK.

Pokud však smlouva o výkonu funkce nebo v ní obsažené ujednání o odměně bude neplatné z důvodu na straně OK nebo nebude-li smlouva uzavřena z důvodu překážek na straně OK nebo ji VH neschválí bez zbytečného odkladu po vzniku funkce jednatele, tak jednatelem náleží odměna a to obvyklá v době uzavření smlouvy. Pokud smlouva z výše zmíněného důvodu uzavřena nebyla, tak odměna obvyklá v době vzniku funkce jednatele.¹²⁴ Je bezesporu, že toto ust. má představovat ochranu pro jednatele.¹²⁵

Samozřejmě může nastat i situace, kdy smlouva o výkonu funkce nebude uzavřena. V tom případě se aplikuje ust. o přiměřeném použití příkazní smlouvy, tudíž dle ust. § 2438 OZ jednatelem bude náležet též odměna obvyklá.

Lze si tedy všimnout, že výkon funkce jednatele bude bezplatný opravdu jen výjimečně a to při porušení zákona. To je nevyvratitelné a nelze to obejít. Jsem toho názoru, že tato úprava je

---

¹²³ Ust. § 60 písm. b) ZOK.

¹²⁴ Ust. § 59 odst. 4 ZOK.

¹²⁵ Totožně HAVEL, Bohumil. Společnost s ručením omezeným na úsvitu rekonstrukce. *Obchodněprávní revue*. 2011, roč. 3, č. 12, s. 353.

velice zdařilá. Jednatelé mají bezesporu nepřehledné množství povinností, a pokud je poruší, tak jsou zpravidla povinni k náhradě újmy a dokonce v určitých případech jsou povinni k ručení. Je tedy nemyslitelné, aby takto odpovědnou funkci vykonávali bez náležité odměny.

4.2.2 Práva jednatele související s jeho informační povinností

Jednatel, jak jsem zmínila v podkapitole týkající se jeho povinností, má relativně širokou povinnost poskytovat společníkům informace. Tato povinnost však není bez hranic.

Zákon dává jednatelům možnost odmítnout poskytnutí informací. Jde o situaci, kdy se bude jednat o utajovanou informaci nebo bude požadovaná informace veřejně dostupná.¹²⁶ Podle mého názoru druhá varianta právě z části souvisí se šikanózním uplatňováním práva na informace ze strany společníků, kteří si veřejně dostupné informace mají dohledat sami a neobtěžovat tím jednatele.

V případě, že společník není toho názoru, že jednatel není povinen poskytnout informaci, může se obrátit na soud. Jediným aktivně legitimovaným je právě společník. Musí se však na soud obrátit do jednoho měsíce od doby, kdy mu jednatel odmítnul informaci poskytnout. Toto řízení před soudem má potom důsledek v stavění promlčecích lhůt, neboť po dobu takového řízení neběží promlčecí lhůta pro uplatnění práv, která jsou na požadovaných vysvětleních závislá.¹²⁷

4.2.3 Další práva jednatele

Je možné si všimnout, že výčet povinností jednatele naprosto neodpovídá výčtu jeho práv. Dle ust. § 163 ZOK společník může se souhlasem jednatele poskytnout společnosti dobrovolný příspěvek, i pokud tak nestanoví společenská smlouva. Jednatel má tedy právo toto odmítnout. Je otázkou, z jakého důvodu by tak činil a zda by uplatnění tohoto práva nebylo v rozporu s povinností péče řádného hospodáře.

Dle ust. § 191 ZOK se mimo jiné i jednatel může dovolat neplatnosti usnesení VH podle ustanovení OZ o neplatnosti usnesení členské schůze spolku pro rozpor s právními předpisy nebo společenskou smlouvou nebo pro rozpor s dobrými mravy.

4.3 Dílčí teoretický závěr

Je více než zřejmé, jak je funkce jednatele nabytá povinnostmi na druhou stranu jednatel nemůže uplatňovat odpovídající množství práv.

Zásadní změnu oproti úpravě ObchZ považuji v oblasti odměňování, kdy bezúplatnost výkonu funkce musela být výslovně dohodnuta nebo se jednatel musel svého existujícího nároku

---

¹²⁶ Ust. § 156 odst. 1 ZOK.

¹²⁷ Ust. § 156 odst. 2 a 3 ZOK.

vzdát.¹²⁸ Na rozdíl od tohoto, pokud je za účinnosti OZ sjednaná smlouva o výkonu funkce a v rozporu se zákonem není uvedena náležitost ohledně odměny, platí, že výkon funkce je bezúplatný. Ačkoli se však může zdát, že je tato úprava přísná, domnívám se, že bezúplatných výkonů funkcí jednatele bude pramálo.

Problém může nastat zejména u společností, které ve smlouvě o výkonu funkce neměly stanoveno odměňování jednatele za účinnosti ObchZ. Tyto společnosti v souvislosti s ust. § 777 ZOK musí přizpůsobit smlouvu o výkonu funkce ZOK do 6 měsíců od nabytí jeho účinnosti. Jinak platí, že výkon funkce je bezúplatný.

---

¹²⁸ DVORÁK: Společnost s ručením omezeným, s. 294.

5. Střet zájmů

Pravidla o střetu zájmů představují jeden ze zásadních institutů pro SO. Souvisí zejména s informační povinností, kterou jednatelé jako SO musí dodržet. Za současného stavu lze nalézt úpravu v ust. § 54 a násl. ZOK. Ačkoli komentářová literatura střet zájmu výslovně nerozděluje, lze pravidla o střetu zájmů rozdělit do dvou skupin. Jde o hrozící střet zájmů a střet zájmů při uzavírání smluv nebo zajišťování či utvrzování dluhů.¹²⁹ V této kapitole bych chtěla rozebrat oba tyto konflikty zájmů.

5.1 Hrozící střet zájmů při podnikatelských příležitostech

Hrozící střet zájmů je upraven v ust. § 54 ZOK. Dovolím si citovat první větu jeho prvního odstavce, abych poukázala na jistý nedostatek. „Dozví-li se člen orgánu obchodní korporace, že může při výkonu jeho funkce dojít ke střetu jeho zájmu se zájmem obchodní korporace, informuje o tom bez zbytečného odkladu ostatní členy orgánu, jehož je členem, a kontrolní orgán, byl-li zřízen, jinak nejvyšší orgán.“¹³⁰ Ačkoli se úprava tváří jako obecná, kdy je stanoveno, že pokud se dozví člen orgánu OK, z dalšího znění je možné dovodit, že se toto vztahuje jen na SO. Toto ust. totiž stanovuje informační povinnost, a to k ostatním členům orgánů, jehož je osoba členem a kontrolnímu orgánu, byl-li zřízen, jinak nejvyššímu orgánu. Toto lze však vztáhnout pouze na SO. Pokud bych připustila, aby se to vztahovalo na kontrolní orgán, nedávalo by smysl, aby byl povinen hrozící střet oznámit orgánu, jehož je členem a dále kontrolnímu orgánu. Stejně tak v případě nejvyššího orgánu.¹³¹ Přesto však komentářová literatura dovozuje vztah i na ostatní orgány.¹³²

Jelikož je střet zájmů při uzavírání smluv nebo zajišťování či utvrzování dluhů upraveno v ust. § 55 a násl. ZOK považuji za vhodné odlišit úpravu ust. § 54 ZOK. Zde se jedná o potencionální střet zájmů v podnikatelských příležitostech, typicky tehdy, pokud SO bude chtít koupit věc, jejíž koupě by byla i v zájmu OK.¹³³

Ze zákona lze vyvodit, že mohou nastat celkem tři případy, kdy informační povinnost nastane. Možný střet zájmů SO a OK, dále možný střet zájmů osob jednateli blízkých¹³⁴ a OK a naposledy možný střet zájmů osob SO ovlivněných nebo ovládaných a OK.

Statutárnímu orgánu je tedy uložena povinnost, aby pokud se dozví, že může při výkonu jeho funkce dojít ke střetu jeho zájmů se zájmy OK, bezodkladně to oznámit orgánu, jehož je

---

¹²⁹ DĚDIČ, Jan. Úprava konfliktů zájmů v zákoně o obchodních korporacích ve vazbě na nový občanský zákoník. Právní rozhledy, 2014, roč. 22, č.15-16, s. 524.

¹³⁰ Ust. § 54 odst. 1 věta první ZOK.

¹³¹ Srov. DĚDIČ: Úprava konfliktů zájmů ... s. 527.

¹³² Srov. ŠTENGLOVÁ, Ivana. In ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol. (ed). *Zákon o obchodních korporacích...*, s. 144.

¹³³ Srov. DĚDIČ: Úprava konfliktů zájmů ... s. 526.

¹³⁴ Vymezení osob blízkých lze nalézt v ust. § 22 OZ.

členem a kontrolnímu orgánu, jinak nejvyššímu orgánu. Poukazuji na subjektivní prvek, kdy SO má tuto povinnost v okamžiku, kdy se o hrozícím střetu zájmu doví. Problematická situace nenastane, pokud se bude jednat o zájem samotného SO.

Problém lze vidět v případě, že nastane možný střet zájmů osob SO blízkých nebo jím ovlivněných či ovládaných. Musela jsem si položit otázku, zda SO má čekat, až mu někdo možný konflikt oznámí nebo má být naopak aktivní a sám zjišťovat možné střety zájmů. Myslím si, že zde opět bude hrát prim povinnost péče řádného hospodáře. Aby jí dostál, bude, podle mého názoru, muset být aktivní a sám se pídít po tom, zda nenastala situace pro jeho informační povinnost v této oblasti. Stejného názoru je i komentářová literatura.¹³⁵

Považuji také za nutné zmínit, že toto ust. má preventivní charakter. Samotný střet zájmů tedy nemusí nutně nastat a postačí, pokud bude hrozit. V tom případě musí SO splnit svou zákonnou informační povinnost a v případě jejího nesplnění bude za to nést odpovědnost podle již zmíněného ust. § 2910 a násl. OZ. SO ale vždy musí jednat v zájmu OK bez ohledu na to, zda informační povinnost splnil nebo ne.

Jednatel svou povinnost musí splnit bezodkladně. Proto je na zvážení zda využije zákonnou možnost informovat o tom namísto orgánu, jehož je členem a kontrolního orgánu nevyšší orgán.¹³⁶ S péčí řádného hospodáře totiž musí sám posoudit, zda stojí za to svolat VH nebo to oznámí ostatním jednatelům a dozorčí radě. Pokud však dozorčí rada není zřízena, nic jiného mu nezbývá.

5.1.1 Pozastavení výkonu funkce

Pozastavení výkonu funkce při střetu zájmů představuje oproti ObchZ nový institut, který má bránit zájmy společnosti. Zákonná úprava opět ani zde není bez chyby. Opět si dovolím citovat ust. zákona. *„Kontrolní nebo nejvyšší orgán může na vymezenou dobu pozastavit členu orgánu, který oznámí střet zájmu podle odstavce 1, výkon jeho funkce.“*⁴³⁷ Jak lze vidět, možnost pozastavit SO funkci se vztahuje jen na takového, který oznámil střet zájmů. To bezesporu nebyl úmysl zákonodárce. Domnívám se, že toto je zásadní nedostatek současné úpravy. Řešení přináší Jan Dědič, který je toho názoru, že *„doslovný výklad zákona není namístě, a že kontrolní nebo nejvyšší orgán může pozastavit výkon funkce i tomu členovi orgánu, který hrozící konflikt zájmů neoznámil, pokud se o tom členové kontrolního orgánu nebo společníci či členové dozvědí i jinak.“*⁴³⁸

---

¹³⁵ Shodně ŠTENGLOVÁ, Ivana. In ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol. (ed). *Zákon o obchodních korporacích...*, s. 144.

¹³⁶ Ust. § 54 odst. 2 ZOK.

¹³⁷ Ust. § 54 odst. 4 ZOK.

¹³⁸ Srov. DĚDIČ: Úprava konfliktů zájmů ... s. 530.

Ust. § 54 odst. 4 ZOK má ovšem mnohem více výkladových problémů. Není zde stanoveno, na jak dlouho může být výkon funkce omezen, tj. na dobu určitou nebo i neurčitou? Postrádám úpravu, co se myslí výkonem funkce, myslí se tím výkon funkce ve věci kde dochází ke střetu zájmů nebo obecný výkon funkce, tedy v případě SO samotná jeho působnost? Zákon tyto problémy vůbec neřeší, což považuji za vážný nedostatek stávající úpravy.

Jan Dědič se k tomuto snažil zaujmout logické stanovisko, kdy dovodil možnost omezení výkonu funkce i na dobu určitou i neurčitou. Tvrdí, že budou pozastaveny všechna práva a povinnosti daného orgánu.¹³⁹ Já se spíše přikláním k variantě, že by SO měl být pozastaven výkon funkce pouze v oblasti, kde dochází ke střetu zájmů. V opačném případě by mohlo dojít k zbytečnému ochromení rozhodování SO.

5.2 Střet zájmů při uzavírání smluv nebo zajišťování či utvrzování dluhů

Střet zájmů může mezi stejnými kategoriemi osob (tzn. SO, osobami jemu blízkými a osobami SO ovlivněnými nebo ovládanými) nastat i pro případ uzavření smlouvy s OK, popř. má-li společnost zajistit nebo utvrdit dluh těchto osob či se stát spoludlužníkem.¹⁴⁰ Co se týče informační povinnosti, je stejná jako u výše zmíněného konfliktu zájmu, tj. při podnikatelských příležitostech.¹⁴¹ Není zde však subjektivní kritérium v pojmu „dozví“, nýbrž objektivní kritérium.

Považuji za důležité poukázat na konstantní judikaturu NS ČR, podle které nelze za střet zájmů považovat každou situaci, kdy SO uzavírá smlouvu se svou společností.¹⁴²

Statutární orgán má krom povinnosti oznámit daný záměr též povinnost oznámit, za jakých podmínek má být smlouva uzavřena. Další změnou oproti předchozímu je to, že dozorčí rada má potom povinnost předat VH zprávu o informacích, které obdržela a popřípadě též informace o zákazu.

Uzavření takové smlouvy tedy dozorčí rada nebo VH může zakázat, pokud není v zájmu společnosti. Opět zde vidím nedostatek, že zákon dává možnost zakázat uzavření smluv tam, kde byl oznámen záměr je uzavřít.¹⁴³ Nemyslím si, že je to šťastné řešení, neboť dozorčí rada či VH se mohou i z jiných informačních zdrojů dovědět, že SO chce uzavřít smlouvu, kde bude jako jeden z účastníků sám vystupovat a druhým bude společnost a není to v zájmu společnosti.

---

¹³⁹ Tamtéž s. 530 - 531.

¹⁴⁰ Dle Rozsudku NS ČR ze dne 20.5.2010, sp. zn. 29 Cdo 910/2009 je vždy nutné při posouzení uznání závazku, jenž učinil jménem s.r.o. (dlužník) její jednatel (věřitel) zkoumat, zda nekonal v kolizi zájmů.

¹⁴¹ Ust. § 55 a § 56 ZOK.

¹⁴² Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24.2.2009, sp. zn. 29 Cdo 3864/2008.

¹⁴³ Ust. § 56 odst. 2 ZOK.

Je důležité také poukázat na to, že informační povinnost SO ani možnost dozorčí rady a VH zakázat uzavření smlouvy nebo utvrzení či zajištění dluhů nenastane, pokud se jedná o smlouvy uzavírané v rámci běžného obchodního styku.

5.3 Právnícká osoba jako člen statutárního orgánu a konflikt zájmů z toho vyplývající

Současná právní úprava umožňuje, aby se PO stala členem SO obchodní korporace.¹⁴⁴ V takovém případě může nastat několikery konflikt zájmů z toho vyplývající. Jan Dědič dovozuje, že konflikt může vzniknout mezi zástupcem a PO, kterou v OK zastupuje, dále konflikt zájmů mezi PO a OK ve které vykonává funkci člena SO a též konflikt zájmů zástupce ve vztahu k OK, ve které PO coby člena SO zastupuje.¹⁴⁵

V posledních dvou případech, tedy tzv. externích konfliktech se bude postupovat dle ust. § 54 a násl. ZOK, tzn. je potřeba postupovat v souladu s informační povinností. Tzn. PO prostřednictvím svého zástupce, musí informovat s.r.o., ve které vykonává funkci jednatele o konfliktu zájmů. Z ust. § 46 odst. 4 ZOK vyplývá stejná povinnost i pro jejího zástupce.¹⁴⁶

V případě tzv. interního konfliktu, tzn. konfliktu mezi zástupcem a PO, která v OK vykonává funkci SO, bude záležet, zda se jedná o smluvní zastoupení, nebo pokud je zástupce SO dané PO. V prvním případě s ohledem na ust. 437 odst. OZ nemůže PO zastoupit její zástupce, jehož zájmy jsou v rozporu se zájmy této PO, ledaže zastoupená PO o tom věděla nebo vědět musela. V druhém případě, tzn. že zástupcem bude SO dané PO, nebude se jednat o smluvní zastoupení, a tudíž Jan Dědič pouze dovozuje, že člen SO nebude moci PO v statutárním orgánu OK zastupovat.¹⁴⁷

5.4 Dílčí teoretický závěr

Úprava ObchZ obsahovala dost odlišnou úpravu střetu zájmů, než lze vidět v rámci ZOK. Ačkoli úmysl byl stejný, tedy ochrana společnosti před zneužitím jednatelského oprávnění, požadavky kladené na SO se dost podstatně liší.¹⁴⁸ Nechci na tomto místě rozebírat požadavky, které stanovoval ObchZ, neboť by to bezesporu představovalo rozsáhlou debatu k tomuto tématu.

---

¹⁴⁴ Pozn. Dle ust. § 133 odst. 2 SObchZ může být jednatelem společnosti jen fyzická osoba.

¹⁴⁵ DĚDIČ, Jan, LASÁK, Jan. Právnícká osoba jako člen orgánu obchodní korporace - vybrané otázky (2.část). Obchodněprávní revue. 2014, roč. 6, č. 1, s. 1.

¹⁴⁶ Tamtéž s. 2.

¹⁴⁷ Tamtéž s. 2.

¹⁴⁸ POKORNÁ, Jarmila. In FALDYNA, František a kol. (ed). Obchodní zákoník s komentářem I. díl. Praha: CODEX Bohemia, s.r.o., 2000, s. 494 - 496.

V rámci tohoto dílčího závěru bych ráda poukázala na přednosti, ale na druhou stranu i nedostatky současné úpravy. Předností bezesporu je, že VH či dozorčí rada mají prostředky, jak zasáhnout, pokud by hrozilo, že jednatel zneužije svá oprávnění. Na druhé straně jsem toho názoru, že stávající úprava trpí až příliš mnoho nedostatky, na což upozorňuje ve svých člancích i Jan Dědič. Toto považuji za zásadní problém. Judikatura pravděpodobně odpoví na otázky doposud nedorušené, ovšem jsem toho názoru, že problémů v rámci těchto několika ust. je až příliš. V závěru mé diplomové práce se pokusím nalézt možné řešení.

6. Vyloučení z výkonu funkce jednatele¹⁴⁹

Nová právní úprava přináší institut vyloučení z výkonu funkce SO, tedy vztáhnoucí k s.r.o. z výkonu funkce jednatele. Vyloučení z výkonu funkce představuje legislativní zkratu a to, zákaz vykonávat funkci člena SO jakékoli obchodní korporace nebo být osobou v obdobném postavení.¹⁵⁰ Tento institut souvisí zejména s insolvenčním řízením, ale soud o vyloučení může rozhodnout i pro opakované a závažné porušování péče řádného hospodáře (popř. jiné péče vyplývající ze zákona).

V obou případech o vyloučení může rozhodnout jen a pouze soud a to i bez návrhu. Myslím si, že vyloučení z výkonu funkce představuje velmi závažný institut a též závažný zásah do podnikatelské sféry osoby, že nelze připustit, aby o tom rozhodoval byt' i nejvyšší orgán společnosti. Každopádně návrh být podán může a to z logiky věci každým, kdo na vyloučení má důležitý zájem.

Pokud soud shledá, že jsou zde dány níže zmíněné důvody pro to, aby rozhodl o vyloučení, tak osoba nesmí vykonávat funkci SO nebo být osobou v obdobném postavení (typicky likvidátora) pod dobu 3 let od právní moci rozhodnutí. Ovšem pokud osoba poruší zákaz uložený jí v rozhodnutí, soud, který o vyloučení rozhodoval, opětovně danou osobu vyloučí a to až na 10 let.

Nově tedy nikoli ex lege, ale právní mocí rozhodnutí o vyloučení, přestává být osoba členem SO ve všech OK. Soud, který o vyloučení rozhodne, toto oznámí rejstříkovému soudu a ten samozřejmě tuto skutečnost promítne do zápisu v obchodním rejstříku.

Soud však může rozhodnout, i pokud jsou zde zákonem stanovené důvody, že i) osoba u níž jsou dány důvody pro vyloučení, ii) osoba, která byla vyloučena, může za podmínek stanovených soudem zůstat členem SO **jiné** OK. Je tedy důležité říct, že soud nemůže rozhodnout, že může zůstat členem té OK, v rámci jejíhož výkonu SO byla vyloučena. Takto soud může rozhodnout, pokud okolnosti případu dokládají, že dosavadní výkon funkce v té dané společnosti neodůvodňuje vyloučení z výkonu funkce a pokud by vyloučení mohlo vést k poškození oprávněných zájmů této OK nebo jejich věřitelů. Dle mého názoru z daného ustanovení vyplývá, že tyto podmínky pro takto závažné rozhodnutí musí být splněny kumulativně.¹⁵¹

---

¹⁴⁹ Ust. § 63 a násl. ZOK.

¹⁵⁰ Ust. § 63 odst. 1 ZOK.

¹⁵¹ Ust. § 67 odst. 2 a 3 ZOK.

6.1 Vyloučení v režimu insolvenčního řízení

Je nepochybné, že pokud se společnost dostane až do stavu, kdy je vydání rozhodnutí o jejím úpadku, SO pravděpodobně nevykonával svou funkci řádně. Zákonodárce nepochybně chtěl postihnout situaci, kdy SO nepostupoval tak jak měl. V souvislosti s vyloučením je toto zakotveno v ust. § 63 a §64 ZOK, jehož základní rysy se pokusím nastínit.¹⁵²

Základním předpokladem, aby soud mohl vydat takovéto rozhodnutí je, že osoba vykonávala **funkci SO v době vydání rozhodnutí o úpadku nebo po něm**, pokud výkon funkce této osoby vedl k úpadku společnosti. Zákon však připouští i možnost, že rozhodnutí o vyloučení bude vydáno i u osoby, která v době **vydání rozhodnutí o úpadku funkci SO už nevykonávala**. Bude to v případě, že její dosavadní jednání k úpadku zřejmě přispělo. Jsem toho názoru, že takové zákonné ust. je logické, neboť pokud by sám SO prozíravě z funkce odstoupil, vyhnul by se tak určité penalizaci.

Navíc soud rozhodne též o vyloučení toho, kdo se **stal členem SO po zahájení insolvenčního řízení**, přispěl-li zjevně svým jednáním ke snížení majetkové podstaty a k poškození věřitelů.

Samozřejmě zákonodárce musel myslet i na situace, kdy se osoba ocitla ve funkci SO upadnuvší společnosti v době jejího hrozícího úpadku, aniž by svým jednáním k úpadku přispěla. V takovém případě soud nemůže rozhodnout o vyloučení. Pokud však její další jednání povede k úpadku této společnosti, soud o vyloučení rozhodne. SO se může též vyvinut, pokud prokáže, že při svém jednání vynaložil takovou péči, kterou by v obdobné situaci vynaložila jiná rozumně pečlivá osoba v obdobném postavení. Myslím, že zákonodárce tímto ust. reagoval na nově zavedené pravidlo podnikatelského úsudku a na fakt, že podnikatelské rozhodování se sebou nese určitá rizika. Pokud tedy SO prokáže, že jednal s náležitou péčí, nemůže být o jeho vyloučení rozhodnuto.

Je nutno také podotknout, že o těchto případech rozhoduje insolvenční soud. Pokud tedy insolvenční soud rozhodne, že společnost je v úpadku, zahájí ex officio řízení o vyloučení, pokud během řízení o úpadku vyšli najevo skutečnosti, které by tomu nasvědčovaly.¹⁵³

---

¹⁵² Pozn. Mimo institut vyloučení, pokud bylo soudem rozhodnuto, že OK je v úpadku (bylo-li insolvenční řízení zahájeno na návrh jiné osoby než dlužníka), vydají členové orgánů OK, vyzve-li je k tomu insolvenční správce, prospěch získaný ze smlouvy o výkonu funkce, jakož i případný jiný prospěch, který od OK obdrželi a to za období 2 let zpět před právní mocí rozhodnutí o úpadku. Toto nastane, pokud věděli nebo alespoň měli a mohli vědět, že OK je v hrozícím úpadku podle InsZ, a v rozporu s péčí řádného hospodáře nečinili za účelem jeho odvrácení vše potřebné a rozumně předpokládatelné. Pokud již není takové vydání možné, nahradí prospěch v penězích. Toto se použije i na bývalé členy orgánů OK. (viz ust. § 62 ZOK)

¹⁵³ ŠUK, Petr. In ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol. (ed). *Zákon o obchodních korporacích...*, s. 159.

6.2 Vyloučení mimo režim insolvenčního řízení

Vyloučení mimo režim insolvenčního řízení se nebude vztahovat ke špatné situaci společnosti, ke které SO přispěl. Bude se vztahovat k jeho vlastní osobě a nedostatkům souvisejícím s výkonem jeho funkce. Toto zákonodárce upravuje v ust. § 65 ZOK a já se pokusím nastínit problematiku tohoto.

Pokud vyjde najevo, že člen SO v posledních 3 letech opakovaně a závažně porušoval péči řádného hospodáře, popřípadě jinou péči spojenou podle jiného předpisu s výkonem jeho funkce, soud rozhodne o jeho vyloučení. Toto se použije též na toho, kdo je povinen k náhradě újmy vzniklé z porušení péče řádného hospodáře. Zde už zákonodárce ale nedává podmínku opakovanosti (tedy nejméně 2x) a závažnosti, dle mého názoru podmínky kumulativní.

Tříletá lhůta je podle komentáře počítána ode dne, „*kdy soud vydal usnesení o zahájení řízení podle § 12 odst. 2 ZZŘS, popřípadě den, kdy soudu byl doručen návrh na zahájení řízení.*“¹⁵⁴

6.3 Dílčí teoretický závěr

Doktrína spatřuje v současné právní úpravě velkou výhodu. Podle úpravy ObchZ, konkrétně § 381, docházelo k vyloučení (určité diskvalifikaci) ze zákona. Za této situace se mohlo stát, že osoba, která vykonávala funkci SO ve společnosti, na jejíž majetek byl prohlášen konkurz, se o tomto nedověděla, a tudíž nevěděla, že ze zákona nemůže vykonávat funkci SO, ale přesto ji vykonávala. Tím pádem nebyly slněny podmínky zvolení, což společnosti přinášelo nemalé problémy. Toto by v současné době nastat nemělo, neboť SO bude k insolvenčnímu řízení předvolán, právě na něm bude ležet důkazní břemeno a rozhodnutí o vyloučení mu bude doručeno. Jednatel by se měl vždy dovědět o tom, že byl vyloučen.¹⁵⁵

Z mého pohledu se v tomto bodě jedná o úpravu zdařilou a řeší problém, se kterým se dosavadní praxe setkávala.

---

¹⁵⁴ ŠUK, Petr. In ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol. (ed). *Zákon o obchodních korporacích...*, s. 161.

¹⁵⁵ PRIELOŽNÝ, Milan. Diskvalifikace (nejen) člena statutárního orgánu po rekodifikaci. *Právní rádce*, 2012, roč. 20, č. 10, s. 24 - 25.

7. Ručení jednatele jako statutárního orgánu

V této kapitole mé diplomové práce, bych se chtěla dotknout ručení jednatele. Ručení představuje institut, kdy dochází k zajištění dluhu. Považuji za důležité se této tematiky, zejména z korporátního hlediska (nikoli občanskoprávního, pro což není prostor) dotknout.

Pokud jednatel plní své povinnosti řádně, tak z povahy s.r.o. jako kapitálové společnosti se po něm nelze domáhat ručení za závazky společnosti. Pokud však jednatel poruší povinnosti při výkonu funkce, bude ručit za dluh PO. Toto je obecná úprava ručení, kterou lze nalézt v rámci úpravy OZ. Vedle toho bude pro jednatele vyplývat povinnost ručení v případě nesplnění zákazu v případě vyloučení a to podle ZOK a je nutno zmínit též povinnost ručení podle InsZ.

7.1 Ručení při nesplnění povinností vyplývajících z výkonu funkce

Pokud jednatel poruší povinnost při výkonu funkce a společnosti vznikne újma, dle předchozího výkladu lze dovodit, že je povinen k náhradě této újmy. Pokud tak jednatel v dané době újmu nenahradí, bude ručit věřiteli PO za její dluhy. Toto ručení však není neomezené, nýbrž pouze v rozsahu, v jakém byl povinen nahradit újmu a nenahradil ji. Dalším předpokladem je, že se věřitel plnění na PO nemůže domoci, přičemž všechny tyto podmínky musí být splněny zároveň.¹⁵⁶ Níže se pokusím vymezit a odpovědět na základní problémy, na které z pouhého gramatického výkladu odpovědět nelze.

Ačkoli je systematicky toto ustanovení zařazeno k úpravě obecného institutu péče řádného hospodáře, myslím si, že nelze souhlasit s tím, že jen pokud jednatel právě tuto povinnost poruší a bude povinen k náhradě újmy, kterou nesplní, bude ručit. To nikoliv. Jedná se jakoukoli povinnost vyplývající z výkonu jeho funkce. Ovšem stěžejní je, že z nesplněné povinnosti mu musí vyplývat povinnost k náhradě újmy, což může rozsah povinností spadajících do tohoto zásadně zúžit. To, zda je přítomna povinnost k náhradě újmy společnosti, musí zkoumat v řízení soud jako předběžnou otázku. „*Zákonné ručení jednatele společnosti s ručením omezeným za závazky společnosti nemůže vzniknout, jestliže nebyly prokázány předpoklady jeho odpovědnosti za škodu způsobenou společností.*“¹⁵⁷

Další podmínkou je, že jednatel nenahradí způsobenou újmu PO. Z tohoto vyplývá, že ručení nastává až v okamžiku, kdy se jednatelova povinnost k náhradě újmy stane splatná. Věřitel se primárně má domáhat plnění na PO. Až pokud objektivně není možné, aby PO plnila, může

---

¹⁵⁶ Ust. § 159 odst. 3 OZ.

¹⁵⁷ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 19. 6. 2012, sp. zn. 29 Cdo 3542/2011.

využít institutu ručení jednatele. Tudíž se nemůže jednat o pouhou neochotu PO plnit.¹⁵⁸ Považuji za důležité dodat, že na rozdíl od úpravy ObchZ nejsou stanoveny důvody, pro které věřitel nemůže dosáhnout na společnosti uspokojení své pohledávky.¹⁵⁹ Myslím si, že je výhodou stávající právní úpravy, pokud neomezuje možnost věřitele domoci se plnění společnosti na určité důvody.

Pokud tedy budou splněny výše dané předpoklady, věřitel se může domáhat plnění po jednatele a to z titulu zákonného ručení, ovšem nelze zapomenout, že pouze v omezeném rozsahu. Z logiky věci vyplývá, že pokud jednatel uhradí, to k čemu byl z titulu náhrady škody povinen, jeho ručení zaniká.¹⁶⁰

Je však otázkou, jaký význam toto zákonné ručení má v praxi. Věřitelé totiž musí prokázat, že jednatel jako SO způsobil společnosti škodu, dále její výši, neboť jeho ručení je omezeno výši škody kterou neuhradil. To znamená, že věřitel bude muset mít v předešlé větě zmíněné informace a navíc prokázat, že jsou splněny podmínky pro uplatnění práva ze zákonného ručení, což může být prakticky velice složité.¹⁶¹

7.2 Ručení při nesplnění zákazu při rozhodnutí o vyloučení

To, kdy může být jednatel jako SO vyloučen z výkonu funkce, už bylo shrnuto výše, a proto se zde na to v plném rozsahu odkazují. V případě, kdy tento zákaz poruší, bude ručit za splnění všech povinností OK, které vznikly v době, kdy navzdory zákazu vykonával činnost člena SO.¹⁶² Jelikož samotný institut vyloučení byl začleněn do právní úpravy až v souvislosti s rekonstrukcí soukromého práva, tak i institut ručení při nesplnění zákazu při rozhodnutí o vyloučení představuje novinku.

Jedná se tedy o další případ, kdy ručení jednatele vzniká ex lege. Tedy v případě, pokud je jednatel jako SO ze zákonných důvodů rozhodnutím soudu z výkonu funkce vyloučen a zákaz z vyloučení vyplývající by porušil, „*tj. dále by vykonával funkci jednatele nebo by se do této funkce nechal zapojit*“¹⁶³, bude ručit a to za všechny povinnosti OK. Na první pohled by se mohlo zdát, že jde o neomezené ručení. Ovšem on bude ručit za splnění povinností OK, které vznikly v době, kdy přes zákaz činnost člena SO vykonával.

---

¹⁵⁸ LASÁK, Jan, KOUKAL, Pavel. In LAVICKÝ, Petr a kol. (ed). *Občanský zákoník I...*s. 826.

¹⁵⁹ Viz ust. § 194 odst. 6 ObchZ ve spojení s ust. § 135 odst. 2 ObchZ se jednalo o platební neschopnost nebo proto, že společnost zastavila platby.

¹⁶⁰ VÍTEK, Jindřich. *Odpovědnost statutárních orgánů obchodních společností*. Praha: Wolters Kluwer, 2012, s. 246 -247.

¹⁶¹ Tamtéž s. 247 a též viz Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 22.1.2009, sp. zn. 23 Cdo 4194/2008.

¹⁶² Ust. § 66 odst. 2 ZOK.

¹⁶³ JANIČKOVÁ, Iva. *Ručení jednatele společnosti s ručením omezeným po 1.1.2014* [online]. muj-pravnik.cz, 22.4.2014 [28.11.2014]. Dostupné na <<http://muj-pravnik.cz/ruceni-jednatele-spolecnosti-s-rucenim-omezenym-po-1-1-2014>>.

7.3 Ručení při úpadku obchodní korporace

V případě, že bylo rozhodnuto, že OK je v úpadku může insolvenční soud rozhodnout, že člen nebo bývalý člen jejího SO ručí za splnění povinností OK. Zde je naproti předešlým dvěma typům zajímavé, že o tomto může soud rozhodnout pouze na návrh. A to na návrh insolvenčního správce nebo věřitele OK, přičemž není nutné, aby šlo o insolvenčního věřitele. Poukazují na skutečnost, že je v diskreci soudu, zda o tom rozhodne, tudíž i pokud budou splněny níže popsané podmínky, nemusí tak rozhodnout.¹⁶⁴

Jednou z podmínek pro toto ručení (ex lege) je, aby bylo rozhodnuto, že OK je v úpadku.¹⁶⁵ Dále, že daný (nebo bývalý) člen SO OK věděl nebo měl vědět, že OK je v hrozícím úpadku¹⁶⁶ a v rozporu s péčí řádného hosp. nejednal tak, aby hrozící úpadek odvrátil s ohledem na to, co by bylo potřebné a rozumně předpokladatelné.¹⁶⁷

Domnívám se, že relativně nadbytečně je vzhledem k předchozím podmínkám, které musí být splněny kumulativně, stanovena výjimka pro tzv. krizové manažery, kteří byli do funkce ustaveni za účelem odvrácení úpadku nebo jiné nepříznivé hosp. situace a svou funkci vykonávali s péčí řádného hospodáře.¹⁶⁸

7.4 Ručení dle zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)¹⁶⁹

Ručení jednatele jako SO je mimo OZ a ZOK upraveno též InsZ. První z nich souvisí s vyhlášením moratoria. Po dobu moratoria musí společnost dodržovat povinnosti stanovené zákonem. Pokud by je porušila, bude to mít za následek její odpovědnost za škodu nebo jinou újmu, přičemž za škodu nebo jinou újmu vzniklou ručí společně a nerozdílně členové statutárního orgánu dlužníka.¹⁷⁰

Insolvenční zákon také stanoví ručení v souvislosti s řízením o insolvenčním návrhu. Pokud je insolvenčním návrhovatelem PO a řízení o insolvenčním návrhu bylo zastaveno nebo byl insolvenční návrh odmítnut vinou insolvenčního návrhatele nebo byl insolvenční návrh zamítnut z jiného důvodu, než toho že dlužník po jeho podání splnil závazky, které osvědčovaly úpadek nebo proto, že se s věřiteli dohodl na jiném způsobu plnění těchto závazků či z důvodu uvedeného v ust. § 143 odst. 3 InsZ, má osoba, které zahájením insolvenčního řízení a

---

¹⁶⁴ Ust. § 68 ZOK.

¹⁶⁵ Pojem úpadek definuje ust. § 3 odst. 1 - 3 InsZ.

¹⁶⁶ Pojem hrozící úpadek definuje ust. § 3 odst. 4 InsZ.

¹⁶⁷ Ust. § 68 odst. 1 ZOK.

¹⁶⁸ Shodně ŠUK, Petr. In ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol. (ed). *Zákon o obchodních korporacích...*, s. 165.

¹⁶⁹ DVORÁK, Tomáš. *Společnost s ručením omezeným*. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 478 - 479.

¹⁷⁰ Ust. § 127 InsZ.

opatřeními přijatými v jeho průběhu vznikla škoda nebo jiná újma právo na náhradu takové škody či jiné újmy vůči insolvenčnímu navrhovateli. Pokud je tedy insolvenčním navrhovatelem PO, ručí za splnění náhrady škody nebo jiné újmy společně a nerozdílně členové SO. Této povinnosti se však mohou zprostit, pokud prokáží, že po podání insolvenčního návrhu informovali insolvenční soud o tom, že návrh není podán důvodně nebo o tom, že není splněn některý z předpokladů stanovených zákonem pro vydání rozhodnutí o úpadku.¹⁷¹

Zákonné ručení vzniká též v souvislosti s přihlašованиеm pohledávky dle ust. § 181 InsZ a též v souvislosti s reorganizací společnosti dle ust. § 330 odst. 2 a 330a odst. 1 InsZ.

7.4 Dílčí teoretický závěr

V závěru považuji za důležité zmínit, že jednatele jsou institutem ručení postiženi dosti široce. Ručení zaznamenalo oproti úpravě ObchZ zákoníku změny, jak bylo zmíněno výše.

„Jak je patrné, nová úprava, ač vychází z pravidel zakotvených již v ObchZ, přináší mnoho nového, jak po stránce koncepční, tak i po stránce systematické. Co se týče sankcí za porušení povinnosti předcházet úpadku, akcentuje vývoj poslední doby a reaguje na snahu zabránit účelovému zadlužování obchodních korporací skrze mechanismy, jako je povinnost ručení osob, jež jsou oprávněné za korporaci jednat, a jejíž vznik je úzce vázán na povinnost řádného hospodáře.“¹⁷²

Mimo to je potřeba si uvědomit, že úpravu ručení jednatelů jako SO nalezneme ve velké míře i v ust. InsZ.

---

¹⁷¹ Ust. § 147 InsZ.

¹⁷² JANIČKOVÁ, Iva. Ručení jednatele společnosti s ručením omezeným po 1.1.2014. [online]. muj-pravnik.cz, 22.4.2014 [cit. 6.2.2015]. Dostupné na <<http://muj-pravnik.cz/ruceni-jednatele-spolecnosti-s-rucenim-omezenym-po-1-1-2014/>>.

Závěr

V úvodu své diplomové práce jsem naznačila tezi, že v případě jednatelů se jedná o velmi odpovědný orgán s.r.o. Myslím si, že jednotlivé kapitoly mé diplomové práce tuto mou tezi jen potvrzují. Na jednatele jako na SO s.r.o. jsou kladeny nemalé nároky a to již co se týče předpokladů pro výkon funkce. Dále během celého výkonu funkce musí dbát na správnost svého jednání, též mimo jiné s ohledem na péči řádného hospodáře a střet zájmů. V případě, že nebude postupovat v souladu se zákonem, hrozí mu vyloučení z výkonu funkce jednatele, popř. bude muset vydat prospěch získaný ze smlouvy o výkonu funkce či jiný prospěch. Ex lege se v zákonem stanovených případech stává ručitelem. Nemluvě o množství povinností, které mu ze zákona, popř. ze smlouvy o výkonu funkce vyplývají.

Cílem mé diplomové práce bylo zejména postihnout problematické aspekty týkajících se jednatelů s ohledem na přímý výkon funkce. V souladu s tímto cílem jsem v kapitolách týkajících se výkonu funkce jednatele rozebrala a kriticky zhodnotila jednotlivá problematická místa. Jak už bylo naznačeno v úvodu, v souvislosti s rekodifikací soukromého práva v ČR nemohlo být opomenuto i srovnání s právní úpravou platnou a účinnou do konce r. 2013.

Do přijetí OZ a ZOK se jednatelem, resp. členem SO, mohla stát jen FO. Toto se s účinností OZ a ZOK změnilo a jednatelem může být i PO. V rámci současné právní úpravy je umožněn výkon funkce jednatele i osobám, které nedosáhli věku 18 let. To je způsobeno tím, že OZ zavedl možnost dosáhnouti plné svéprávnosti, aniž by osoba dosáhla zletilosti, kdy takovouto reflexi považuji za velmi zdařilou.

Za dost problematický aspekt považuji pojem působnost, který byl ve třetí kapitole dopodrobna rozebrán. Odlišení, zda jde o obchodní vedení či jednatelské oprávnění je důležité pro způsob, jakým mají jednatele jednat a také proto, že omezení jednatelského oprávnění jednatele není vůči třetím osobám účinné. Jelikož je logické, že jednání vyplývající z obchodního vedení zpravidla rezonují navenek, bude se v přeneseném smyslu jednat o omezení jednatelského oprávnění. Na druhou stranu musím přiznat, že tento problém pravděpodobně nemá řešení, protože vše určitým způsobem souvisí se vším.

Považuji za nutné poukázat na to, že současná právní úprava přináší jasné prvky péče řádného hospodáře, tj. nezbytná loajalita a potřebné znalosti a pečlivost. Nová právní úprava též explicitně zakotvuje pravidlo podnikatelského úsudku, které bylo doposud dovozováno pouze judikaturou. Je třeba podotknout, že povinnost jednat s péčí řádného hospodáře ovládá funkci jednatele jako SO v systému řízení s.r.o. a má dopady i do oblasti střetu zájmů, ručení, vyloučení

aj. Je tedy nezbytné, aby si každý jednatel byl vědom, co povinnost péče řádného hospodáře obnáší.

Osobně považuji právě úpravu povinnosti vykonávat funkci jednatele s péčí řádného hospodáře za jednu z nejzdařilejších v rámci rekodifikace soukromého práva. Mnoho aspektů bylo do účinnosti OZ a ZOK dovozováno pouze judikaturou, ovšem nová právní úprava zakotvila tyto aspekty i do právních předpisů.

Jednatel musí svou funkci vykonávat osobně. Ovšem zákon mu dává možnost, aby se nechal zastoupit. Musela jsem si tedy položit otázku, zda tuto možnost může společenská smlouva vyloučit. S ohledem na ust. § 1 odst. 2 OZ jsem dospěla k závěru, že tak učiněno být může.

Změnu zaznamenalo též odměňování jednatelů. Na rozdíl od úpravy ObchZ, pokud je sjednaná smlouva o výkonu funkce a v rozporu se zákonem zde není uvedena náležitost ohledně odměny, nastává fikce, že výkon funkce je bezúplatný. V rámci úpravy ObchZ bezúplatnost výkonu funkce musela být výslovně dohodnuta nebo se jednatel musel svého existujícího nároku vzdát. V souvislosti s tímto bylo do ZOK zakotveno přechodné ust. § 777. Stávající úpravu proto považuji za přísnější, ovšem nemyslím si, že by nechtěný bezúplatný výkon funkce jednatele byl pravidlem.

Problematiku střetu zájmů považuji za nejslabší místo ZOK. Zákonodárce sice zavádí nové instituty, díky nimž v současné době mají VH či dozorčí rada prostředky, jak zasáhnout, pokud by jednatel chtěl zneužít svých oprávnění a to prostřednictvím pozastavení výkonu funkce. Ovšem slabých míst je zde příliš mnoho. Ačkoli se ust. § 54 tváří jako obecné aplikovatelné pro všechny členy jakéhokoli orgánu OK, dopadá jen na SO. Za kámen úrazu považuji dikci ust. § 54 odst. 4, kdy kontrolní nebo nejvyšší orgán může pozastavit funkci členu orgánu, **který oznámí střet zájmů**. Řešením by bylo doplnění, že výše zmíněné orgány mohou výkon funkce pozastavit nejen členu, který oznámí střet zájmu, ale též členu orgánu u něhož se o střetu zájmů jinak dozví. Dále zákonodárce nezakotvil nic o tom, v jakém rozsahu by měl být výkon funkce pozastaven. Osobně se přikláním k variantě, že by SO měl být pozastaven výkon funkce pouze v oblasti, kde dochází ke střetu zájmů. V opačném případě by mohlo dojít k zbytečnému ochromení rozhodování SO.

Jako velmi dobře zpracovaný nový institut hodnotím vyloučení z výkonu funkce. V současné době dochází k vyloučení nikoli ze zákona, jak tomu, dalo by se říct, bylo za účinnosti ObchZ, nýbrž o vyloučení rozhoduje soud. Toto považuji za velkou výhodu současné právní úpravy, neboť by neměla nastat situace, že by se jednatel o tom, že byl vyloučen, nedověděl.

Institut ručení pro jednatele představuje velkou motivaci, aby svou funkci vykonávali v souladu se zákonem. Pokud jednatel vykonává funkci *contra legem*, zpravidla mu vznikne povinnost ručení *ex lege*. Myslím si, že takováto úprava je žádoucí a může zabránit účelovému zadlužování obchodních korporací. Samozřejmě s ohledem na pravidlo podnikatelského úsudku jednatele mohou prokázat, že za daných okolností jednali nejlépe, jak mohli a tudíž jim povinnost ručení nevznikne. Existuje tedy možnost určitého vyvinění.

Současnou úpravu soukromého práva, tedy účinnou od počátku r. 2014, považuji za krok správným směrem. Jak již bylo zmíněno výše, některé instituty, které doposud byly dovozovány pouze doktrínou nebo judikaturou byly postaveny napevno zákonem, do právní úpravy byly zavedeny nové instituty, právní úpravě účinné do konce r. 2013 neznámé. Ovšem je třeba upozornit i na určité nedostatky současné právní úpravy, které by se dle mého názoru v zákonech objevovat neměly. Zejména s ohledem na institut střetu zájmů nesrovnalosti byly příliš markantní.

Psaní práce pro mě bylo atraktivní též z toho důvodu, že jsem se seznámila se slovenskou právní úpravou z této oblasti, což jsem v těch pro mě nejzajímavějších bodech promítla do mé diplomové práce. Považuji za vhodné upozornit na tomto místě na některé odlišnosti slovenské a české právní úpravy týkající se jednatelů, kterými jsem se v mé diplomové práci zaobírala.

V současné době může být jednatelem, neboli konateľom s.r.o. jen FO, což je velký rozdíl oproti právní úpravě české, kde jednatelem může být i PO. Za zdařilejší úpravu v rámci slovenské právní úpravy s.r.o. považuji úpravu pojmu loajalita. V OZ je loajalita zařazena jako jedna ze složek výkonu funkce s péčí řádného hospodáře, ovšem pojem není dále vysvětlen. Tento nedostatek napravila doktrína. Naproti tomu slovenská právní úprava velice jasně a srozumitelně vymezuje pojem loajalita v ust. § 135a SObchZ, které se týká přímo jednatelů. Zde vidím možnost pro zákonodárce, inspirovat se slovenskou úpravou. Pravidlo podnikatelské úsudku (riadneho obchodného úsudku) je v rámci slovenské právní úpravy zakomponováno v ust. § 135a odst. 3 SObchZ a je obdobné s tím, které je zakomponováno v rámci české právní úpravy.

V současné době, v rámci slovenské právní úpravy, je ve hře velice významná novela, která už byla předložena tamní vládě a výrazným způsobem by se měla dotknout zejména s.r.o., kdy by mělo dojít k rozlišení dvou typů s.r.o.¹⁷³

---

¹⁷³ Viz *Dôvodová správa k zákonu ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony* [online]. rokovania.sk, [cit. 22.3.2015]. Dostupné na <http://www.rokovania.sk/File.aspx/ViewDocumentHtml/Mater-Dokum-166937?prefixFile=m_> a též *Návrh zákona ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony* [online]. lt.justice.gov.sk, [cit. 22.3.2015]. Dostupné na <https://lt.justice.gov.sk/Attachment/140814_vlast_mat_rtf.pdf?instEID=1&attEID=69263&docEID=370241&matEID=7314&langEID=1&tStamp=20140819163226303>.

Doufám, že má práce představuje přínos a to nejen pro osoby s právním vzděláním, ale též pro osoby, které uvažují, že by se stali jednatelem, popř. již funkci jednatele vykonávají.

Zpracování diplomové práce na téma Statutární orgán společnosti s ručením omezeným se zaměřením na přímý výkon funkce mi přineslo prohloubení poznatků týkajících se této oblasti. Jsem toho názoru, že jelikož je s.r.o. nejčastěji zakládanou společností v ČR, budu se v praxi s problematikou rozebíranou v mé diplomové práci setkávat a doufám, že ve své práci potřebné naleznu odpovědi.

Bibliografie

Monografie

- BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava, ŠTENGLOVÁ, Ivana. *Společnost s ručením omezeným*. 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 2006. 660 s.
- ČERNÁ, Stanislava, ČECH, Petr a kol. *Právo společností-oblednutí za dvěma desetiletími účinnosti obchodního zákoníku. Pocta Ivaně Štenglové k 70. narozeninám*. Praha: C. H. Beck. 2012. 288 s.
- DVOŘÁK, Tomáš. *Společnost s ručením omezeným*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 696 s.
- DVOŘÁK, Tomáš. *Společnost s ručením omezením*. 2. přepracované a rozšířené vydání, Praha: ASPI, a.s., 2005. 518 s.
- ELIÁŠ, Karel a kol. *Kurs obchodního práva. Právnícké osoby jako podnikatelé*. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2005. 617 s.
- ELIÁŠ, Karel. *Společnost s ručením omezeným*. Praha: Prospektrum, 1997. 254 s.
- FALDYNA, František a kol. *Obchodní právo. Meritum*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. 1170 s.
- FALDYNA, František a kol. (ed). *Obchodní zákoník s komentářem I. díl*. Praha: CODEX Bohemia, s.r.o., 2000. 647 s.
- KAMENÍK, Petr, HRABÁNKOVÁ, Milada, ORLOVÁ, Marie. *Živnostenský zákon. Zákon o živnostenských úřadech. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2014, 376 s.
- LAVICKÝ, Petr a kol. (ed). *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). Komentář*. 1. vydání, Praha: C. H. Beck, 2014. 2380 s.
- OVEČKOVÁ, Olga. *Obchodný zákoník. Komentár*. 2. doplnené a prepracované vydanie. Bratislava: IURA EDITIN, spol. s r.o., 2008. 983 s.
- ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol. (ed). *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. 994 s.
- VÍTEK, Jindřich. *Odpovědnost statutárních orgánů obchodních společností*. Praha: Wolters Kluwer, 2012. 388 s.
- VRAJÍK, Michal. *Judikatura Nejvyššího soudu z pohledu nového občanského zákoníku a zákona o obchodních korporacích*. Praha: Nakladatelství Anag, 2014. 851 s.

Odborné články

- BALÝOVÁ, Lucie. Péče řádného hospodáře ve volených orgánech obchodních korporací ve světle rekodifikace. *Obchodněprávní revue*, 2014, roč. 6 č. 7-8, s. 212 - 215
- ČECH, Petr. Péče řádného hospodáře a povinnost loajality. *Právní rádce*, 2007, roč. 15, č. 3, s. 4 - 16.

- ČECH, Petr. S.R.O. po rekodifikaci. *Právní rádce*, 2012, roč. 20, č. 5, s. 14 - 16.
- DĚDIČ, Jan. Obecná úprava právnických osob v novém občanském zákoníku. *Obchodní právo*, 2012, roč. 20, č. 1, s. 2-12.
- DĚDIČ, Jan. Úprava konfliktů zájmů v zákoně o obchodních korporacích ve vazbě na nový občanský zákoník. *Právní rozhledy*, 2014, roč. 22, č.15-16, s. 524-532.
- DĚDIČ, Jan, LASÁK, Jan. Právnická osoba jako člen orgánu obchodní korporace - vybrané otázky (1. část). *Obchodněprávní revue*, 2013, roč. 5, č. 11 - 12, s. 305 - 311.
- DĚDIČ, Jan, LASÁK, Jan. Právnická osoba jako člen orgánu obchodní korporace - vybrané otázky (2.část). *Obchodněprávní revue*, 2014, roč. 6, č. 1, s. 1 - 5.
- HÁMORSKÁ, Andrea. Povinnost členů orgánů obchodních korporací jednat s péčí řádného hospodáře po rekodifikaci. *Obchodněprávní revue*, 2012, roč. 4, č. 9, s. 250 - 255.
- HAVEL, Bohumil. Společnost s ručením omezeným na úsvitu rekodifikace. *Obchodněprávní revue*, 2011, roč. 3, č. 12, s. 351 - 355.
- JOSKOVÁ, Lucie. Povinnost loajality v akciové společnosti. *Obchodněprávní revue*, 2011, roč. 3, č. 9/2011, s. 259 - 267.
- PELIKÁN, Robert. Několik poznámek k úpravě společnosti s ručením omezeným v novém zákoně o obchodních korporacích. *Obchodněprávní revue*, 2012, roč. 4, č. 3, s. 76 - 79.
- PIHERA, Vlastimil. Tvrdé jádro a měkká slupka. Úvaha o odpovědnosti managementu kapitálových společností. *Obchodněprávní revue*, 2012, roč. 4, č. 5, s. 142 - 148.
- PRIELOŽNÝ, Milan. Diskvalifikace (nejen) člena statutárního orgánu po rekodifikaci. *Právní rádce*, 2012, roč. 20, č. 10, s. 24 - 27.

Právní předpisy:

- Zákon č. 58/1906 Ř.z., o společnostech s obmezeným ručením, ve znění účinném od 15.6.1906
- Zákon č. 11/1918 Sb., o zřízení samostatného státu československého ve znění účinném od 28.10.1918
- Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění zákona č. 428/2011 Sb. účinném ke dni 1. 1. 2013
- Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění zákona č. 308/2013 Sb. účinném ke dni 1.12.2013
- Zákon č. 513/1991 Zb., obchodný zákonník, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění zákona č. 179/2013 Sb. účinném ke dni 1. 7. 2013

Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů

Judikatura

Rozsudek NS ČR ze dne 24.10.2012, sp.zn. 29 Cdo 3191/2010

Rozsudek NS ČR ze dne 28.3.2012, sp. zn. 29 Cdo 301/2010

Usnesení NS ČR ze dne 22.6.2012, sp. zn. 29 Cdo 1356/2011

Rozsudek NS ČR ze dne 19. 6. 2012, sp. zn. 29 Cdo 3542/2011

Rozsudek NS ČR ze dne 30. 3. 2011, sp. zn. 29 Cdo 4276/2009

Usnesení NS ČR ze dne 22.2.2011, sp. zn. 29 Cdo 3704/2009

Rozsudek NS ČR ze dne 20.5.2010, sp. zn. 29 Cdo 910/2009

Usnesení NS ČR ze dne 24. 11. 2009, sp. zn. 29 Cdo 4563/2008

Rozsudek NS ČR ze dne 24.2.2009, sp. zn. 29 Cdo 3864/2008

Usnesení NS ČR ze dne 27. 1. 2009, sp. zn. 29 Cdo 3009/2007

Rozsudek NS ČR ze dne 22.1.2009, sp. zn. 23 Cdo 4194/2008.

Rozsudek NS ČR ze dne 30.7.2008, sp. zn. 29 Odo 1262/2006.

Rozsudek NS ČR ze dne 13. 12. 2007, sp. zn. 21 Cdo 265/2007.

Usnesení NS ČR ze dne 18. října 2006, sp. zn. 5 Tdo 1224/2006

Rozsudek NS ČR ze dne 17.12.2002, sp. zn. 29 Odo 886/2002

Rozsudek NS ČR ze dne 20. 8. 2002, sp. zn. 29 Odo 198/2002.

Web

DOSTÁL, Jiří, FIALA, Petr. *Jednatelé jako kolektivní orgán* [online]. epravo.cz, 29. 8. 2014 [cit. 18. 10. 2014] Dostupné na <<http://www.epravo.cz/top/clanky/jednatele-jako-kolektivni-organ-95020.html>>.

GURLICH, Richard: *Společnost s ručením omezeným – právo společníka na informace, společnická žaloba, právo společníka na podíl na zisku* [online]. Novinky z rekodifikace - advokátní kancelář GÜRLICH

& Co. 13/2014, s. 1 [cit. 28.11.2014]. Dostupné na <<http://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=nrptembrgrpw44s7gezv66tpnm>>.

JANÍČKOVÁ, Iva. *Ručení jednatele společnosti s ručením omezeným po 1.1.2014* [online]. muj-pravnik.cz, 22.4.2014 [cit. 28.11.2014]. Dostupné na <<http://muj-pravnik.cz/ruceni-jednatele-spolecnosti-s-rucenim-omezenym-po-1-1-2014>>.

JOSKOVÁ, Lucie. *Jednatelé jako kolektivní orgán* [online]. epravo.cz, 14. 11. 2013 [cit. 18. 10. 2014] Dostupné na <<http://www.epravo.cz/top/efocus/mesicnik-rekodifikace-praxe-jednatele-jako-kolektivni-organ-92890.html>>.

RUBAN, Radek. O povaze právnických osob. In KOTÁSEK, Josef (ed). *Dny práva 2012 – Days of Law 2012*. Brno: Masarykova univerzita, 2013, 1. vydání, s. 1914 [online]. [cit. 18.10.2014] Dostupné na <http://www.law.muni.cz/sborniky/dny_prava_2012/files/sbornik.pdf>.

What is the business judgment rule? [online]. rotlaw.com [cit. 25.1.2015]. Dostupné na <<http://www.rotlaw.com/legal-library/what-is-the-business-judgment-rule/>>.

Dôvodová správa k zákonu ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony [online]. rokovania.sk, [cit. 22.3.2015]. Dostupné na <http://www.rokovania.sk/File.aspx/ViewDocumentHtml/Mater-Dokum-166937?prefixFile=m_>.

Návrh zákona ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony [online]. lt.justice.gov.sk, [cit. 22.3.2015]. Dostupné na <https://lt.justice.gov.sk/Attachment/140814_vlast_mat_rtf.pdf?instEID=-1&attEID=69263&docEID=370241&matEID=7314&langEID=1&tStamp=20140819163226303>.

Shrnutí

Tato práce je zaměřena na Statutární orgán společnosti s ručením omezeným se zaměřením na přímý výkon funkce.

Po kapitole zaměřené na vývoj úpravy s.r.o. se zaměřením na jednatele, kde je ve stručnosti pojednáno o historických souvislostech, následuje kapitola zaměřená na předpoklady pro výkon funkce jednatele, tj. svéprávnost, podmínky živnostenského zákona a informační povinnost.

Další kapitola představuje jádro diplomové práce, kde je rozebráno postavení jednatele jako SO v systému řízení s.r.o. V rámci této kapitoly je nezanedbatelná pozornost věnovaná pojmu působnosti zahrnující jednatelské oprávnění a obchodní vedení. Nemalá část dané kapitoly je věnovaná pojmu péči řádného hospodáře a jejím složkám. V rámci této kapitoly je též rozebrán osobní výkon funkce.

V pořadí čtvrtá kapitola se věnuje výčtu práv a povinnosti jednatele v rámci právní úpravy ZOK. Další kapitola je věnovaná problematice střetu zájmů, kdy je rozebrána i problematika střetu zájmů v případě, že je jednatelem PO. V diplomové práci je dále věnovaná pozornost institutu vyloučení z výkonu funkce jednatele, institutu novému a jeho aplikaci v rámci režimu insolvenčního řízení a mimo režim insolvenčního řízení. Poslední kapitola je věnována ručení jednatele jako statutárního orgánu.

Práce je místy proložena srovnání se slovenskou právní úpravou, ovšem jen v omezené míře pro zvýšení atraktivity práce.

V práci dochází ke srovnávání úpravy platné a účinné v ČR do 31.12.2013 s úpravou platnou a účinnou, což je odůvodněno velice zásadním průlomem soukromého práva ČR, konkrétně rekonstrukcí soukromého práva v ČR.

Cílem práce je podat ucelený výklad k funkci jednatele se zaměřením na jeho přímý výkon funkce. Cílem práce je dále postihnout problematické aspekty týkajících jednatelů s ohledem na přímý výkon funkce.

Summary

This thesis is focused on the statutory body in Limited Liability Company with a focus on direct performance of the office.

A chapter, which deals with the history of the Limited Liability Company with focus on Executives, is followed by a chapter, which deals with necessary conditions for performance of the office of Executives, which are legal capacity, conditions of The Trades Licensing Act and info duty.

The following chapter then contains the main part of the thesis, where is elaborated role of Executives as the statutory body in control of Limited Liability Company. The chapter includes the term as competence which includes permission of Executive and business management. Part of the chapter includes debate about the term „due managerial care“ and its parts. Within the chapter there is debate about personal performance of the office.

The fourth chapter of the thesis includes specification of the rights and duties of the Executives in the middle of Commercial companies and cooperatives Act (Business corporation Act). The following chapter then contains debate about conflict of interests, where is elaborated also the situation, when the Legal body is Executive in Limited Liability Company. The thesis includes debate about juridical institute - exclusion of the performance of the office, which is new in Czech law and there is debate about its application in Insolvency Proceedings and out of it. The last chapter elaborated guaranty of Executives.

The thesis includes limited comparing with Slovak law, but only for more interest of the thesis.

Inside the thesis, there is comparing between validly law in Czech republic until 31.12.2013 and actual law. The reason of this is the recodification of Czech private law.

The aim is to provide a comprehensive explanation of the function of Executives with focus on direct performance of the office. Next aim is to debate about disputable aspects relevant for Executives in Limited Liability Company.

Seznam klíčových slov

Česká republika, individuální orgán, jednatel, jednatelské oprávnění, kolektivní orgán, občanský zákoník, obchodní vedení, osobní výkon funkce, péče řádného hospodáře, povinnosti jednatele, práva jednatele, pravidlo podnikatelského úsudku, působnost, ručení, společnost s ručením omezeným, střet zájmů, vyloučení z výkonu funkce, zákon o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích).

Keywords

Business judgment rule, business management, civil code, collective authority, commercial companies and cooperatives Act (Business corporation Act), competence, conflict of interests, Czech republic, due managerial care, duties of executive, exclusion of the performance of the office, executive, guaranty, individual authority, limited liability company, permission of executives, personal performance of the office, rights of executive.

Přílohy

Příloha č. 1 Počet kapitálových obchodních korporací v České republice v období roků 2007 - 2014 vč. grafů.

Příloha č. 2 Počet nově založených kapitálových obchodních korporací v České republice v období roků 2007 - 2014 vč. grafů.

Přílohy

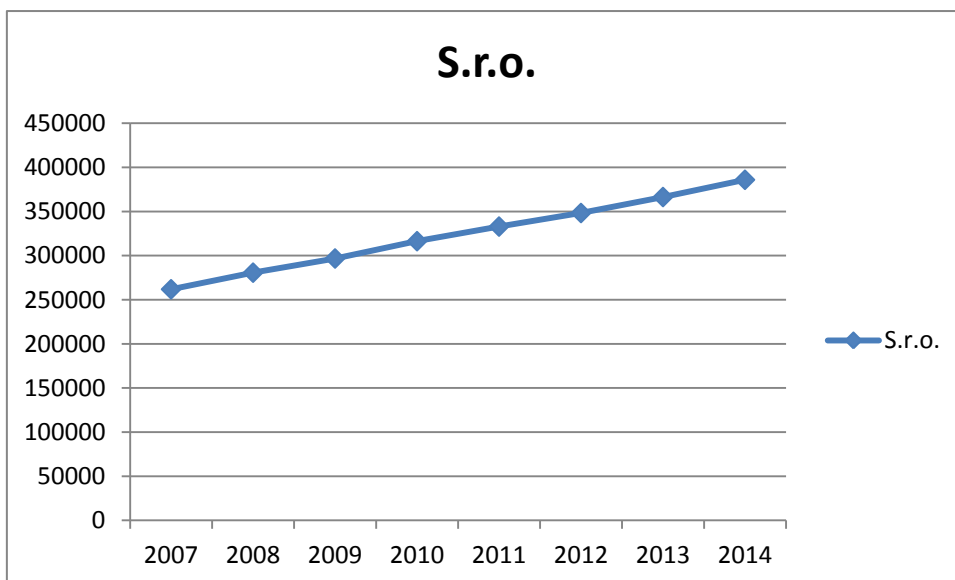
Příloha č. 1

Počet kapitálových obchodních korporací v České republice v období 2007 - 2014 vč. grafů

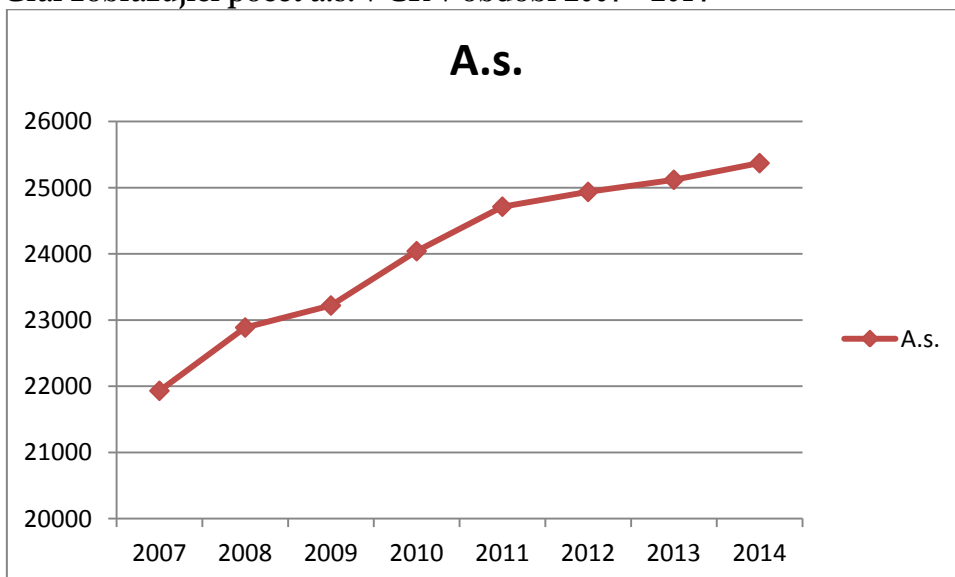
Dostupné na: www.bisnode.cz

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
S.r.o.	261946	280736	296787	316429	332987	348334	366432	385979
A.s.	21932	22888	23221	24042	24714	24937	25120	25372
Celkem	283878	303624	320008	340471	357701	373271	391552	411351

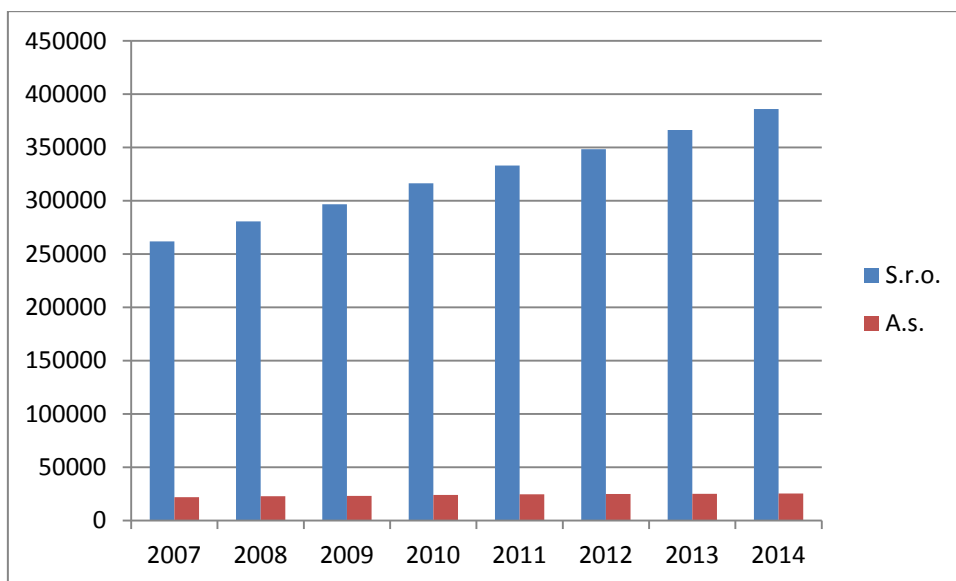
Graf zobrazující počet s.r.o. v ČR v období 2007 - 2014

Graf zobrazující počet a.s. v ČR v období 2007 - 2014

Graf zobrazující poměr kapitálových obchodních korporací v ČR v období 2007 - 2014

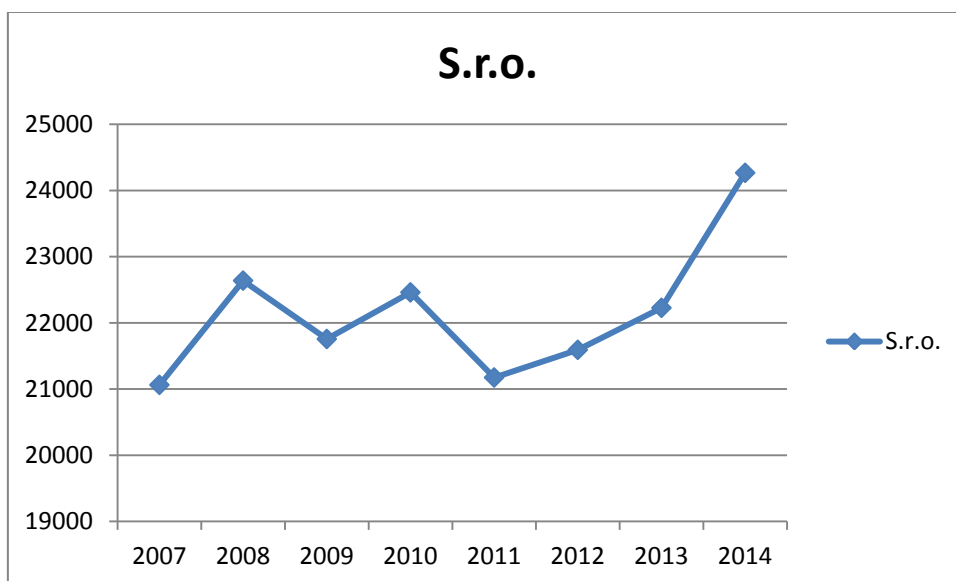
Příloha č. 2

Počet nově založených kapitálových obchodních korporací v České republice v období 2007 - 2014 vč. grafů

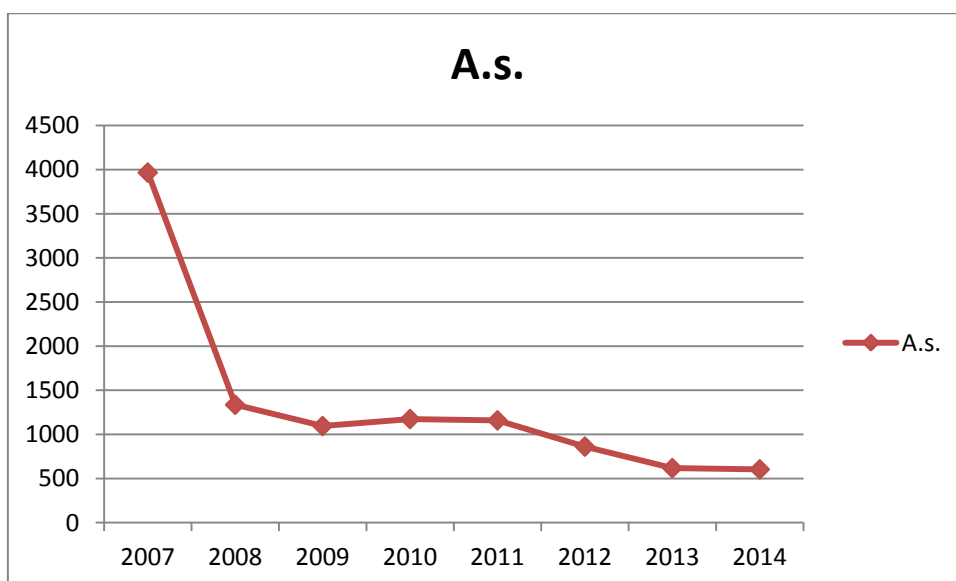
Dostupné na: www.bisnode.cz

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
S.r.o.	21063	22638	21756	22460	21174	21592	22227	24266
A.s.	3967	1336	1095	1174	1159	862	618	604
Celkem	25030	23974	22851	23634	22333	22454	22845	24870

Graf zobrazující počet nově založených s.r.o. v ČR v období 2007 - 2014

Graf zobrazující počet nově založených a.s. v ČR v období 2007 - 2014

Graf zobrazující poměr nově založených kapitálových obchodních korporací v ČR v období 2007 - 2014

